

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Запорізький національний університет
Освітня програма	39866 Архітектура та містобудування
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	191 Архітектура та містобудування

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Запорізький національний університет
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	39866
Назва ОП	Архітектура та містобудування
Галузь знань	19 Архітектура та будівництво
Спеціальність	191 Архітектура та містобудування
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Пасічник Оксана Степанівна, Гавадзин Мар'яна Михайлівна, Кайдановська Олена Олександрівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	17.05.2021 р. – 19.05.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://www.znu.edu.ua/pidrozdily/viddil_monitoryngu/vidom-pro-samoocin/2021/_so_arkh__tektura.pdf
Програма візиту експертної групи	https://www.znu.edu.ua/pidrozdily/viddil_monitoryngu/ppae2021/_v__zitu_191.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

☐ Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Оскільки апробація ОП здійснюється лише один навчальний рік, ще неможливо зробити висновки по досягненню ПРН, Гарант, група забезпечення здійснили значну організаційну, методичну роботу, здійснено набір студентів на всі курси, колектив націлений на удосконалення освітнього процесу. ОП має чіткі цілі, узгоджені зі стратегією ЗНУ, актуальна для регіону, враховує потреби галузі, регіонального, національного та глобального ринків праці, інтереси стейкхолдерів, положення Стандарту спеціальності, регулярно переглядається. Освітня діяльність проводиться відповідно до нормативних документів ЗВО, Законів України. Чіткі правила прийому, перезарахування навчальних результатів інших закладів освіти, враховано особливості ОП, компенсаційні курси для ліквідації академрізничі. Освітній процес чітко організований, документований, враховує інтереси здобувачів, діє Система електронного забезпечення навчання, залучено роботодавців за різними напрямками співпраці, достатня кількість та різноманітність практик, увага до розвитку соціальних навичок, ініціатив студентства. Запроваджено систему стимулювання професійного розвитку, матеріальні та моральні заохочення на основі рейтингових показників. Розвинута інфраструктура ЗВО, матеріальна база оновлюється, піклування про життя та здоров'я здобувачів, прозора та публічна діяльність, надано актуальну інформацію по ОП. ЕГ, крім позитивних практик, відмічає певні недоліки щодо удосконалення ОП: недостатньо опрацьовано досвід провідних ЗВО України та Європи; перебільшений обсяг інженерно-будівельних компонентів; не передбачено вивчення типології архітектурних об'єктів; обмежений обсяг навчального .проектування. Бажано чітко визначити фокус програми за переважним вектором розвитку, спеціалізації освітнього змісту. Низький рівень академічної мобільності, недостатня активність стейкхолдерів у реалізації прав впливу на якість освіти, що знижує ефективність досягнення ПРН. Для подальшого розвитку ОП рекомендуємо передбачити більш ефективну взаємодію з різними категоріями стейкхолдерів, критично переглянути структуру ОП

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

У ЗНУ розроблено стратегію розвитку, декларована місія, стратегічна мета ЗВО, що враховано у цілях ОП щодо підготовки кваліфікованих конкурентоспроможних фахівців за потребами регіонального, національного та глобального ринків праці, здатних вирішувати комплексні складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері архітектури та містобудування. Враховано світові тенденції архітектурної галузі, запити ринку праці, регіональний контекст, інтереси та пропозиції академічної спільноти, здобувачів різних країн, національних і зарубіжних роботодавців. Налагоджена та розвивається інтернаціоналізація та міжнародна співпраця ЗВО, заключено партнерські угоди. Структура НП передбачає можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії, процедура вибору дисциплін універсалізована. Значний обсяг практик, повна інформація на сайті, запланована співпраця з архітекторами регіону. Реалізація ОП сприяє розвитку соціальних навичок щодо розуміння суспільно-політичної ситуації, регіональних особливостей культури, громадянських прав та обов'язків, професійної комунікації. Відділи ЗВО, активна діяльність Студради надає можливості для ініціатив та нетворкінгу, розвитку інформаційного поля, пропагує громадську, творчу активність за участі у різних об'єднаннях, спільнотах. Правила прийому є чіткими, зрозумілими, детальна інформація на сайті ЗНУ, враховано особливості ОП, організована підготовка до творчих конкурсів. Документовані правила визнання результатів навчання в інших закладах освіти. Позитивною практикою є компенсаційні курси для ліквідації академрізничі. Організовано дистанційне навчання у СЕЗН Moodle, електронні курси наповнюються, прозора процедура контролю, достатнє навчально-методичне забезпечення ОП, доступні силабуси дисциплін. До проектування та реалізації ОП долучені роботодавці з великим практичним досвідом. В ЗНУ дотримуються та популяризують правила академічної доброчесності. Форми атестації відповідають вимогам Стандарту, підготовлена документація до першого випуску. Загалом академічна та професійна кваліфікація НПП відповідна, чітка процедура конкурсного добору, викладачі поєднують освітню та практичну діяльність. ЗНУ сприяє професійному розвитку, діє система матеріального та морального заохочення на основі рейтингових показників. Розвинута інфраструктура ЗВО, укріплюється матеріально-технічна база, вільний безоплатний доступ до інформаційних, освітніх ресурсів. Приділено увагу фізвихованню, працює психолог, відділи охорони праці, цивільного захисту. Дотримано всіх норм затвердження та перегляду ОП, залучені стейкхолдери різних категорій, проведено соціологічне дослідження, результати оприлюднено, обговорено на кафедрі МБА. Права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу розкриті в нормативних документах ЗНУ, повна інформаційна підтримка через сайт ЗВО, діють офіційні сторінки у соцмережах

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Недостатньо опрацьовано досвід ЗВО України та Європи, рекомендовано продовжити співпрацю за угодами з метою ознайомлення з особливостями реалізації подібних програм. Суттєві недоліки структури ОП: не передбачено вивчення типології житлових і громадських будівель; обмежений обсяг архітектурного .проектування, значна вага інженерно-будівельних дисциплін; дублювання змісту курсів, значна кількість лекцій. Рекомендуємо критично переглянути структуру та зміст ОП за увагою до практичних умінь майбутніх фахівців. Проблема є намагання інтегрувати у ОП кілька напрямів підготовки бакалаврів архітектури, що створює певне протиріччя. Рекомендуємо чітко визначити фокус програми за переважним вектором розвитку. Блоковий принцип вибору дисциплін обмежує інтереси здобувачів, рекомендуємо перейти до загального каталогу ширшого тематичного діапазону. Недостатня академічна мобільність, інформованість щодо можливостей навчання, перезарахування неформальної,

інформальної освіти, ускладнена процедура. Рекомендуємо посилити інформування здобувачів щодо неформальної освіти, переглянути процедуру визнання результатів. Не започатковано наукову діяльність за спеціальністю Архітектура та містобудування, фахових наукових видань ЗНУ по спеціальності 191 немає. ЕГ рекомендує ЗНУ сприяти створенню фахового видання спеціальності 191, розвивати цей науковий напрям. У групі забезпечення ОП превалюють фахівці інженерно-технічного профілю, які здійснюють наукову діяльність за напрямом 192 Будівництво та цивільна інженерія. Рекомендуємо посилити колектив кафедри НПП з фаховою освітою, фахівцями, що займаються проблемами теорії, історії та практики сучасної архітектури та зможуть забезпечити програмні результати навчання ОП. Комп'ютерний клас, студія САД, аудиторії проектування потребують модернізації за сучасними потребами галузі. Рекомендуємо розвивати матеріально-технічну базу ЗВО в напрямку забезпечення потреб ОП. Іноземні студенти мають певні труднощі вільного володіння українською мовою, рекомендуємо поширити україномовне середовище спілкування. Стейкхолдери не повністю обізнані щодо своїх прав впливу на якість освіти, низька активність надання конкретних пропозицій щодо удосконалення ОП. Рекомендуємо налагодити процес взаємодії та інформування. Недостатньо інформативна сторінка кафедри МБА, доцільно представити інформацію про ОП

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

За нормативними документами ЗНУ - Стратегією розвитку ЗНУ на 2018- 2022 рр https://www.znu.edu.ua/docs/2020/_rozvitku_znu_onovlena1.pdf, яка визначила концептуальні засади сприяння сталому розвитку суспільства шляхом підготовки конкурентоспроможного людського капіталу та створення умов для освіти впродовж життя, Статутом ЗНУ <https://www.znu.edu.ua/docs/111.pdf> (від 2009 р) декларована стратегічна мета - задоволення потреб громадян, суспільства і держави в якісній вищій освіті, розвиток наукових досліджень, посилення ролі інновацій, інтеграції до європейського і світового освітнього простору. Місія ЗВО - формування європейського простору освіти, високого рівня науки і культури, здатних активно впливати на громадську думку, забезпечувати соціальне прогнозування у різних сферах на основі фундаментальних і прикладних наукових досліджень, врахована у спрямуванні ОП на підготовку кваліфікованих конкурентоспроможних фахівців за потребами регіонального, національного та глобального ринків праці, здатних вирішувати комплексні складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері архітектури та містобудування. У ОП передбачено інтеграцію архітектурної фахової освіти до європейського і світового освітнього простору, залучення здобувачів та НПП до партнерських національних і міжнародних проєктів, що повністю відповідає місії ЗВО, стратегічному завданню нарощування активності університету в організації міжнародного співробітництва, мобільності викладачів та студентів (3.8) та Стратегії інтернаціоналізації ЗНУ <https://is.gd/ssC5l4> у реалізації мети та цілей інтернаціоналізації щодо плідної культурно-освітньої співпраці ЗВО з міжнародним середовищем, покращення надання освітніх та науково-дослідних послуг громадянам України та іноземцям, залучення більшої кількості іноземних студентів та створення умов їх адаптації. За час реалізації ОП основний контингент склали іноземні студенти - громадяни Марокко. У проектуванні ОП продовжені традиції прикладного характеру освіти в Інженерному навчально-науковому інституті, передбачено комплексну професійну підготовку архітекторів, набуття міжгалузевих компетентностей, необхідних для планування, створення, проектування, реконструкції, реставрації об'єктів архітектури та містобудування, управління розвитком і забудовою територій, що відповідає соціальному замовленню на фахівців галузі, стратегічному завданню ЗНУ щодо підготовки висококваліфікованих фахівців, максимально адаптованих до вирішення завдань практичної діяльності, затребуваних на національному і глобальному ринках праці.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

За документами ЗНУ щодо внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, Положенням про розроблення та оформлення освітніх програм ЗНУ <https://is.gd/AneL9Q> встановлено необхідність залучення різних груп стейкхолдерів у проектуванні та реалізації освітнього процесу. ЕГ засвідчує, що до процесу формування та удосконалення ОП залучені стейкхолдери різних категорій. Позитивним є соціологічне дослідження (грудень 2020) позицій студентів, НПП, роботодавців у окремих формах анкет <https://is.gd/UN2z6o>, оприлюднення результатів та аналітичного звіту за кожним аспектом, результати обговорено на кафедрі МБА (дод.8.1), переважають позитивні

оцінки. ОП була започаткована за ініціативою випускників і здобувачів-іноземців ЗНУ, які на той час навчалися на ОП 192. У формуванні ОП враховано специфіку підготовки іноземних здобувачів, передбачено їх інтенсивну адаптацію в освітнє середовище ЗНУ у співпраці з Центром освітніх послуг для іноземних громадян, діє Підготовче відділення довузівської підготовки з мови, математики, фізики, інших дисциплін. Архітектурно-будівельні спеціальності мають великий попит для країн Азії та Африки, що розширило цілі ОП у вивченні культурних традицій країн походження здобувачів. Опитування студентів <https://is.gd/ijnZmv> показало посередню обізнаність із правами впливу на якість освітнього процесу (близько 50% подавали пропозиції), 90% задоволені результатами навчання. Недоліком анкет є неможливість анонімних зауважень. Подані пропозиції розглянуто і враховано кафедрою МБА (дод.8). Ряд документів ЗНУ встановлює права академічної спільноти, діє Колективний договір ЗНУ <https://is.gd/A9gМОК>. На засіданнях кафедри МБА проходять обговорення ОП, є пропозиції викладачів (протоколи у дод.8.2). Є ініціативи інших кафедр, у ОП додано дисципліну «Права і свободи людини і громадянина України». Викладачі вільно обирають форми і методи роботи, удосконалюють закріплені курси. Доцільно висвітлювати процес розвитку ОП на сторінці кафедри <https://is.gd/fJAsJo>, наразі відсутні розділи новин, посилання на соцмережі. У розробленні ОП враховано вимоги до фахівців архітектури за позиціями національних і зарубіжних роботодавців: ініціатива відкриття ОП 191, висловлена у більшості рецензій (наявні 11 відгуків і рецензій <https://is.gd/JXFWzS>) вагомість практичної підготовки за потребами регіону; подані на спільних засіданнях з обговорення ОП пропозиції (дод.8.2), активна дискусія під час круглого столу <https://is.gd/EOZcB9>. Зокрема, О.Билим відмітив завдання області у оновленні житлового фонду, розвитку рекреаційно-курортної сфери, інфраструктури територіальних громад <https://is.gd/K73qgt>, що відображено у ОП. Результати анкетування довели, що архітектори-практики були залучені до розробки проекту ОП (66,7%), всі брали участь у перегляді змісту ОП, їх пропозиції враховувалися. Вказані вагомості компетентності випускників практично корелюють із ПРН07-10,13,19, акцентовано вагомість практичної складової, що на даний час у процесі запровадження

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

У 2020/21н.р. здійснено перший набір здобувачів ОП на 1 курс на базі ПЗСО, на 2 курс на базі коледжу, на 3,4 курси переведенням з будівельних спеціальностей ЗНУ (дод.3), за основним чинником - потребою у кадрах архітекторів як для Запорізького регіону (забезпечення містобудівної адміністративної діяльності, значний соціальний попит для розбудови міста), так і для Марокко, де архітектурна професія актуальна на ринку праці та організації власного бізнесу, розширює сферу професійної діяльності фахівців. Роботодавці, викладачі ОП, які здійснюють практичну проектну діяльність, зорієнтували цілі ОП на перспективи архітектурно-будівельної галузі України за рішеннями Уряду і змінами законодавства, зокрема у розвитку великих промислових міст і об'єднанні територіальних громад. Кафедрою МБА розроблено пропозиції розвитку архітектурної освіти з урахуванням регіональних особливостей і потреб місцевого, всеукраїнського та глобального ринків праці (протокол 17.09.19 у дод.8.2). Проведено круглий стіл широкого кола архітекторів і викладачів «Сучасні проблеми архітектури та містобудування промислових міст» 15.03.21 <https://is.gd/EOZcB9>, де обговорено актуальні напрями сталого розвитку, екології та озеленення, протиріч містобудівного законодавства і практики, вирішення транспортної проблеми, використання покинутих територій, реконструкції будівель. До оперативних цілей ОП додано напрям надання компетентностей у реконструкції архітектурних об'єктів (ПР05), плануванні населених пунктів, реновації територій, що є важливим вектором розвитку архітектурної спеціальності, але дещо переобтяжує ОП, зважаючи на необхідність посилення практичних умінь проектування різних типів будівель, окрім чинної житлової тематики, що обговорено на зустрічах. На запит ЕГ щодо врахування досвіду подібних ОП ЗВО України надано стислу інформацію щодо їх розгляду, запозичення окремих ОК (дод.1), але ЕГ не побачено прямого підтвердження відповідності цих дисциплін сталій практиці архітектурної освіти, зокрема, у повноті курсу арх.проекування та ін.(кр.2.2). Враховано зміст програм підготовки архітекторів ун-тів Польщі (Warsaw University of Technology <https://is.gd/PWPdeA> у дисципліні ППОП 2 Основи розпланування територій міст), Марокко і Туреччини, як країн походження більшості іноземних студентів, у змісті ППС 15 Надійність та довговічність будівель і споруд, вибіркової дисципліні «Безбар'єрне архітектурно-містобудівне середовище». У ОП закладено розвиток традицій якісної будівельної освіти в ІННІ ЗНУ, що є водночас і позитивним і негативним фактором, оскільки у ОП значна кількість кредитів інженерно-будівельних дисциплін знижує ефективність забезпечення основних ПРН з проектування (кр.2.2)

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Оскільки апробація ОП здійснюється лише на протязі одного навчального року, ще неможливо зробити висновки по досягненню ПРН, за запевненням Гаранта, по завершенні року планується підведення підсумків, обговорення та аналіз здобутків та недоліків щодо ефективності забезпечення ПРН. В цілому, визначені ПРН корелюють із загальними та фаховими компетентностями, ПРН 1-19 аналогічні переліку Стандарту спеціальності 191 Архітектура та містобудування першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Введено додатковий ПРН 20 щодо здатності застосовувати знання теорії ландшафтно-архітектури для вирішення складних спеціалізованих задач (є відповідна ППОП 7 Ландшафтний дизайн). Всі ПРН внесено до табл.3 Відомостей СО, тексту ОП, переважно відображено у силабусах, які доступні на сайті ЗНУ <https://www.znu.edu.ua/ukr/pk/4362/4743/12495/12718>. ПР 05,07,10

передбачені Стандартом щодо володіння комп'ютерними технологіями архітектурного проектування, закладені у структуру ОП (ППС 14 Програмне забезпечення арх.проектування, 3 кр, 4 сем + вибірковий курс у 7 сем.), але їх обсяг очевидно недостатній для повного забезпечення фахових компетентностей. На потребу їх збільшення відповідно стрімкому розвитку галузі звертали увагу роботодавці (Д.Романов, М.Чачарський, зустріч 5). Це підтверджують думки студентів (Д.Воробйов, Х.Мезаур, зустріч 3) щодо збільшення обсягу подібних практичних дисциплін, вагомість опанування різних технологій арх.проектування вже з 1 курсу, наразі більшість здобувачів поглиблюють свої знання у самонавчанні. ПР 01,19 потребують посиленої уваги з огляду на мовні проблеми іноземних здобувачів. У ОП вказано, що випускники можуть здійснювати професійну діяльність на первинних посадах за Національним класифікатором професій ДК 003:2010 як архітектор, інженер-проектувальник, фахівець міського та районного планування та ін., займатись технічною роботою у сфері архітектурного проектування планування міст, дизайну інтер'єрів, асистувати фахівцям, оформляти технічну документацію в установах і організаціях, пов'язаних з містобудівною та архітектурною діяльністю, будівельною промисловістю, житлово-комунальною сферою, благоустроєм та інфраструктурою, промислових підприємствах, органах управління державного рівня та місцевого самоврядування, об'єднаних територіальних громадах, що підтверджує зміст ОП, надані рецензії архітекторів-практиків.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

У ЗНУ розроблено стратегію розвитку, визначено концептуальні засади сприяння сталому розвитку суспільства, декларована місія ЗВО, стратегічна мета - задоволення потреб громадян, суспільства і держави в якісній вищій освіті, розвиток наукових досліджень, посилення ролі інновацій, інтеграції до європейського і світового освітнього простору, що окреслює зміст і перспективи освітніх програм, враховано у цілях ОП щодо підготовки кваліфікованих конкурентоспроможних фахівців для задоволення потреб регіонального, національного та глобального ринків праці, здатних вирішувати комплексні складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері архітектури та містобудування. Враховано завдання Стратегії інтернаціоналізації ЗНУ у покращенні надання освітніх та науково-дослідних послуг громадянам України та іноземцям, залучення більшої кількості іноземних студентів. Цілі ОП уточнено за потребами громадян країн Азії та Африки, передбачено вивчення культурних традицій регіонів і країн походження здобувачів. У проектуванні ОП продовжені традиції прикладного характеру освіти, якісної будівельної підготовки в Інженерному навчально-науковому інституті ЗНУ, передбачено комплексну професійну підготовку архітекторів, набуття міжгалузевих компетентностей, враховано світові тенденції архітектурної галузі, запити ринку праці, регіональний контекст, інтереси та пропозиції академічної спільноти, здобувачів, національних і зарубіжних роботодавців. До процесу формування та удосконалення ОП залучені стейкхолдери різних категорій, проведено соціологічне дослідження.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Виявлено недостатнє опрацювання досвіду провідних університетів України та Європи, зокрема у організації навчального архітектурного проектування для більш ефективного забезпечення ПРН. Рекомендовано продовжити співпрацю з іншими ЗВО у рамках наявних угод з метою більш детального ознайомлення з перебігом та особливостями реалізації подібних програм для підвищення конкурентоздатності ОП. Окремі ПРН потребують посиленої уваги та більшої освітньої підтримки. Рекомендовано переглянути проектування освітнього процесу ОП з метою повного забезпечення всіх ПРН Стандарту спеціальності.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Оскільки апробація ОП здійснюється лише на протязі одного навчального року ОП, ще неможливо зробити висновки по досягненню ПРН, на даний час переважають позитивні практики у проектуванні цілей ОП, що відповідає вимогам критерію 1 з окремими зауваженнями, які не знижують якість освіти за ОП у даний час, а передбачають уточнення проектування освітнього процесу на перспективу

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг ОП становить 240 кредитів ЄКТС, що відповідає Закону України «Про вищу освіту». Обсяг ОК, спрямованих на формування загальних та фахових компетентностей, відповідає вимогам законодавства для першого рівня вищої освіти і становить разом з практикою та атестаційною роботою бакалавра 180 кредитів, що забезпечує вимогу Стандарту спеціальності 191 - не менше 50% від загального обсягу обов'язкової складової. Обсяг чотирьох практик ППС18-21 налічує 18 кредитів (мінімально за Стандартом 10 кредитів). ОП та НП розроблені та затверджені з дотриманням всіх процедур, визначених Положенням про розроблення та оформлення освітніх програм ЗНУ <https://is.gd/AneL9Q> та Положенням про розроблення навчальних планів у ЗНУ <https://is.gd/D9uROs>

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Згідно Положення про розроблення навчальних планів у ЗНУ <https://is.gd/D9uROs> НП бакалаврського освітнього рівня містить: обов'язкові дисципліни (цикл загальної підготовки 30 кр, цикли професійної підготовки спеціальності 100 кр. і освітньої програми 50 кр); вибіркові дисципліни (в межах ун-ту 30 кр, в межах спеціальності 30 кр). Відмічаємо деякі зауваження щодо структури НП, змісту окремих ОК. Вважаємо, що ЗП6 Вступ в арх.-будівельну діяльність (3 кр.), ЗП7 Арх.формотворення (4 кр.), ЗП8 Сучасна заруб.архітектура (5 кр) більш доцільно віднести до Циклу професійної підготовки (зараз Цикл загальної), більш відповідними є ППС1 Вища математика, ППС2 Інформатика, ППС5 Нарисна геометрія (зараз Цикл проф.підготовки спеціальності), з чим погодилася нач.навч.відділу В.Горлач (зустріч 7) та викладачі. ППС2 Інформатика дублює аналогічний шкільний курс. У змісті ППС10 Архитектурна композиція та типологія не передбачено вивчення типологічних груп житлових і громадських будівель. Зауважимо, що подібні ОП більшості арх.вишів України містять дві окремі дисципліни “Архитектурна композиція” і “Типологія будівель і споруд”, які закладають основи розуміння теорії арх.проекування та подальшої практичної проектної діяльності. Критично мала кількість годин ППОП 3 Арх.проекування (10 кр), тематика обмежена тільки житловим будинком. Проект громадських будівель не заплановано, незважаючи на наступну за вивченням ППОП5 Проекування громадських просторів (6 сем, всього 5 кр.), що не в змозі забезпечити ПРН за Стандартом бакалавра архітектури. На важливості компетентностей з арх.проекування об'єктів наголошували роботодавці (зустріч 5), здобувачі <https://is.gd/ijnZmv>. Перевага фахівців технічних спеціальностей (кр.6.1) вплинула на значний обсяг інженерно-будівельних дисциплін у НП (загалом 27 кр. у 2-8 сем): ППС7 Буд.техніка і транспорт (3 кр. 2сем), ППС11 Метрологія і стандартизація (3 кр. 3 сем), ППС15 Надійність і довговічність будівель (6 кр. 5-6сем), ППС17 Конструкції будівель і споруд (7кр. 6-7 сем), ППОП1 Арх.та буд.кліматологія (5 кр. 8сем) і ППОП8 Основи технології, управління і організації будівництва (3 кр. 8сем). Вважаємо, що ці дисципліни більш відповідні спеціальності 192 (кр.8.2). Натомість у НП 2020 зазначено лише три КП, по 1 кр - Арх.конструкції цивільних будівель (4 сем), Арх.проекування (5 сем), Формування, планування та благоустрій міського середовища (7 сем), які повинні надати важливі практичні компетентності, але надані приклади презентують доволі середній рівень (дод.5.1).Можливе збільшення практичних проектних завдань за п.2.4.4.5 Положення про розроблення НП у ЗНУ <https://is.gd/D9uROs>, як складової навчальної дисципліни, без виділення окремих кредитів. Чотири дисципліни ППОП 2 Основи розпланування територій (5 сем 5 кр), ППОП4 Містобудування та інженерний благоустрій тер. (6 сем. 5 кр), ППОП6 Формування, планування та благоустрій міського середовища (7 сем. 8 кр), ППОП7 Ландшафтний дизайн (8 сем. 5 кр) близькі за змістом і завданнями

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст ОП в цілому відповідає предметній області спеціальності 191 Архітектура та містобудування, визначеним у Стандарті положенням щодо об'єктів вивчення та діяльності, цілям підготовки бакалаврів архітектури з урахуванням регіонального контексту, але недостатньо забезпечує готовність випускників до професійної проектної діяльності. ПРН Стандарту спрямовані саме на здатність самостійно вирішувати складні спеціалізовані задачі архітектурно-містобудівної сфери. Суттєвим недоліком ОП є намагання інтегрувати кілька напрямів підготовки бакалаврів архітектури, кожен з яких може стати визначальною особливістю програми, становлячи її унікальність, натомість створює певне протиріччя. Наразі така невизначеність переускладнює структуру програми, обтяжує здобувачів теоретичною інформацією і кількістю завдань. ЕГ вбачає кілька варіантів переосмислення змісту ОП у виборі переважного вектору розвитку: 1) у межах існуючих інженерно-будівельних дисциплін (кр.2.2) зменшити значний обсяг розрахунків, передбачити архітектурно-проектну діяльність з урахуванням конструктивних особливостей різних типів будівель; 2) містобудівне проектування та оформлення документації, планування населених пунктів і територіальних громад; ландшафтний дизайн за потребами регіону, ринку праці галузі. Вже сформовано перелік дисциплін містобудівного спрямування, який можна розвивати: ППОП 2 Основи розпланування територій, ППОП 4 Містобудування та інженерний благоустрій тер., ППОП 6 Формування, планування та благоустрій міського середовища, ППОП 7 Ландшафтний дизайн, визначивши конкретний обсяг завдань, уникаючи дублювання матеріалу. Передбачити застосування геоінформаційних технологій в містобудівному проектуванні (зустріч 5 Є.Голощанов та М.Чачарський); 3) акцентування компетентностей напряму реконструкції, реновації промислових територій та об'єктів, що важливо для Запорізького промислового регіону.

Базовою є ППОП 09 Реконструкція об'єктів архітектури, вибіркові курси. Всі ці напрями зафіксовані у пропозиціях роботодавців, обговоренні проблем регіону на круглому столі, рецензіях, виступах архітекторів-практиків на засіданнях кафедри (дод.8.2), побажаннях студентів (А.Амер, Д.Воробйов, зустріч 3).

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

У ОП дотримано основних параметрів, визначених нормами вищої освіти для освітнього рівня бакалавра та п.2.14 та 4.6 Положення про організацію освітнього процесу ЗНУ <https://is.gd/qLD6ym>: вибіркова частина НП включає Блок дисциплін вільного вибору в межах Університету обсягом 30 кредитів, розподілених таким чином: формування компетентності з української і зарубіжної культури (3 кр); з медичної допомоги, безпеки життєдіяльності, цивільного захисту (3 кр); з філософії, соціально-політичних наук (3 кр), інформаційно-комунікаційної компетентності (3 кр); ВСУ 1-6 (по 3 кр) за списками ЗНУ; дисципліни вільного вибору студента в межах спеціальності обсягом 7 дисциплін (BCC 1-7, 30 кр https://www.znu.edu.ua/vybirkovi_dyscypliny/191architek.pdf). На сайті ЗНУ у вкладці Навчання на сторінці Вибір дисциплін студентами <https://is.gd/86xRX6> описано процедуру вибору, подано групи дисциплін за рівнями освіти, спеціальностями, роками вступу. Переходячи за посиланням “бакалаври 2020” бачимо список дисциплін за семестрами для студентів ІННІ <https://is.gd/m26hsN>, з якого потрібно вибирати одну для кожного семестру за НП (ВСУ 1-6). Студенти ОП здійснювали вибір за встановленим порядком (індивідуальні плани у дод.2.1). Перегляд силабусів та РП дисциплін вільного вибору студента в межах спеціальності виявив, що кожен з семи блоків являє “альтернативу” між трьома майже ідентичними за змістом курсами, що не дає можливості реального вибору, наприклад, блок Енергоефективні технології в архітектурі, Проектування будівель з використанням системи “тепліший дім”, Органічна архітектура, екологічне будівництво (7 сем). Окремі блоки корелюють за змістом із обов'язковими дисциплінами, наприклад для 5 сем. пропонується блок “Реставрація пам'яток архітектури та містобудування, “Архітектурна реставрація і реконструкція містобудівних об'єктів”, “Основи реконструкції історичної забудови”, водночас у НП є ППОП 9 Реконструкція об'єктів архітектури, логіка чого абсолютно незрозуміла. Вважаємо, що блоковий принцип вибору об'єктивно обмежує інтереси здобувачів, більш прийнятним є створення загального каталогу більш широкого тематичного діапазону, можуть бути запропоновані більш спеціалізовані дисципліни регіонального, творчого напрямку. Результати анкетування здобувачів (<https://bit.ly/3aEpcXZ> блок 4) підтверджують самостійний вибір навчальних дисциплін у СЕЗН Moodle (81,8%), здобувачів влаштовує кількість вибірових дисциплін (90,9%), більшість (81,8%) зазначили, що мають можливість вибирати дисципліни поза межами своєї спеціальності, наприклад із соціально-гуманітарного циклу. На практиці були обрані профільні курси кафедри, випадків вибору дисциплін інших ОП не було

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

За Положенням про практичну підготовку здобувачів вищої освіти ЗНУ <https://is.gd/7aWxO> встановлено види, зміст, організаційні вимоги та оцінювання результатів практик. На сайті ЗНУ у вкладці Навчальні та виробничі практики <https://is.gd/4EWMZR> подано зразки документів (договір, щоденник, програма, звіт та ін), опис практик для ІННІ дано окремо <https://www.znu.edu.ua/ukr/university/11929/12592>. Для спеціальності 191 подано Наскрізню програму практик (загалом 18 кредитів), РП практик та Методичні вказівки (Навчальна (обмірна і творча), Виробнича, Виробнича (проектна) практики), перелік баз практик, є силабуси практик <https://is.gd/iEuNA>. Аналіз РП, силабусів, метод.рекомендацій показує доцільність практик. Обмірна практика (2 сем) передбачає ознайомлення з історичними стилями та особливостями архітектурних будівель минулого, дослідження національно-культурних тенденцій, студенти навчаються проводити обміри будинків, виконувати креслення для подальших проектних робіт (ПР04,06, 09,13). Творча практика (4 сем) повинна сприяти формуванню навичок з плерного живопису і рисунку (ПР10-11). У метод.рекомендаціях, силабусі є неточності у тексті, незрозумілим є вказування баз практик (арх.фірм Запоріжжя), не дотичних до змісту практик. На даний час, практики студенти ще не проходили. За процедурою перезарахування академ.різниці подані звіти з навчальних практик (дод.2.2) показали невідповідність заявленим завданням ППС18-19: замість історичних будівель -корпус ЗНУ (у звіті подані готові поверхові плани), замість вивчення міського пейзажу-академічний натюрморт, зміна завдань обумовлена складними умовами навчання у карантин. За пропозиціями роботодавців (П.Турковський, Д.Романов та ін) збільшено частку годин практичної підготовки у співпраці з архітекторами регіону для ознайомлення з потребами і тенденціями галузі архітектури та містобудування (протокол 2.10.20 у дод 8.2). У РП виробничих практик (по 4 тижні у 6,8 сем) проголошена мета формування вмінь проектування об'єктів, технологічних навичок проектної діяльності в умовах архітектурних майстерень на посаді технік-архітектора, передбачені індивідуальні завдання за темою бакалаврського проекту, що дозволить набути вагомій загальній та спеціальній компетентності SK02,04-11,14-15. Базами практик є підприємства галузі, укладено договори <https://is.gd/ZHDuue>, зокрема, з В.Е.Т. SI Technique у Марокко. Позитивним є планування лекцій і семінарів під час практик. На даний час студент Ю.Сахль проходить виробничу практику на фірмі “Мій будинок” (дод.2.2). На зустрічі 5 роботодавці (М.Чачарський, Г.Коноваленко) підтвердили готовність брати студентів на практики. Практична підготовка здійснюється на практичних та лабораторних заняттях, для практичних умінь проектної діяльності важливі ППС 8,13,14,16, ППОП 2-7,9, зауважимо доволі значну кількість лекційних годин, рівної або навіть більшої від практичних. Базовою для бакалаврів архітектури є ППОП3 Арх.проекування (9 кр. 14л/84п), яка викладається лише у 5 семестрі.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Реалізація ОП сприяє розвитку соціальних навичок щодо розуміння та аналізу суспільно-політичної ситуації, регіональних особливостей культури, громадянських прав та обов'язків, професійної комунікації. Зміст ОП в цілому забезпечує ПР 01,04,09,16,19, які стосуються світоглядних орієнтирів, навичок системного, критичного мислення, спілкування та роботи у команді. ЗП5 Права і свободи громадянина в Україні формує світогляд, правову культуру особистості, ЗП1 Історія України переважно повторює шкільний курс. Обов'язкові ЗП2 Укр. мова проф. спрямування, ЗП4 Іноземна мова забезпечують П 01,19, є можливість поглибити мовні компетентності на вибіркових дисциплінах. Позитивною практикою є захист курсових робіт та проєктів, що мотивує до вільного висловлення своїх думок, участі у дискусії, формує вміння концентруватися, навички публічного виступу. Практики та практична робота в лабораторіях розвивають уміння працювати в команді, толерантність. Прикладні мистецькі дисципліни сприяють розвитку креативності, естетичного смаку. Встановлення чітких процедур оцінювання на ОП формує уміння самодисципліни, відповідальності, самокритики. Спілкування, лекції архітекторів-практиків (дод.6.3) забезпечують розуміння соціологічних проблем міста та соціальної відповідальності. Активна діяльність студ.самоврядування ЗНУ <https://is.gd/IFZ8Ma> надає можливості для реалізації ініціатив та нетворкінгу, розвитку інформаційного поля. Під час зустрічі 4 голова студради ЗНУ Є.Туков навів приклади ініціатив студентства (Школа першокурсника, Дебатний клуб, театральна спілка, клуб Що?Де?Коли?, розважальні заходи тощо, висвітлено відеозвіти подій <https://is.gd/FfsDHd>. У соцмережах <https://telegra.ph/ZNU-links-12-16> представлені спілки, канали, подкасти і чати різної тематики, зокрема, Національна програма обмінів студентами Плацкарт, студ.телебачення, розмовні клуби, екологічний проєкт “Зелений ЗНУ” тощо. Здобувачі залучені до професійних, культурних, ділових, творчих осередків, спортивних секцій (дод.7.1), діють безкоштовні творчі студії: хореографічна The Mask, вокальна “Кантілена”. Центр культури ЗНУ <https://is.gd/o1izMg> проводить Студ.весну, Лігу сміху, Кубок першокурсника, Конкурс Талантів Mister University 2019, Фестиваль «First day at ZNU», інтерв'ю з цікавими людьми, флешмоби тощо Голова студради ІННІ М.Сьомчина (зустріч 4) розповіла про культурно-масовий, соціальний, інформаційний сектори роботи <https://is.gd/XayPwO>, наприклад, акція озеленення міста за допомогою Запоріжсталь, онлайн-челендж до Дня вишиванки https://www.instagram.com/p/COPTCACSJ_03/. Спілкування на офіційній сторінці кафедри МБА у Фейсбук <https://is.gd/nyUAyn> активізує комунікацію спільноти. ЕГ звертає увагу, що іноземні студенти мають труднощі у вільному володінні українською мовою. Передбачена у ОП адаптація студентів Марокко в освітнє середовище ун-ту організована недостатньо, що покращить поширення україномовного середовища спілкування, позанавчальна комунікація (зустріч 4).

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт спеціальності «Архітектура та містобудування» відсутній. Чинна редакція ОП за основними позиціями узгоджена зі Стандартом спеціальності 191 Архітектура та містобудування для першого бакалаврського рівня вищої освіти (затвердженого 16.06.20). Розробники ОП дотримувались положень Закону України “Про вищу освіту”, всіх нормативних документів ЗНУ, Національного класифікатора професій та інших документів. На засіданні кафедри МБА розглядалось питання відповідності ОП Стандарту (протокол 03.07.20 у дод.8.2), зокрема у оновленні ОК. Заявлені у ОП ПРН 01-19 ідентичні Стандарту, однак, не повністю забезпечені змістом обов'язкових ОК (критерій 2.3, 2.8), введено ПРН 20 щодо здатності застосовувати знання теорії ландшафтно-архітектури для вирішення складних спеціалізованих задач (є відповідна ППОП 7 Ландшафтний дизайн). Зауважимо, що освітній Стандарт орієнтований на високий рівень соціальних, галузевих, проєктно-технологічних компетентностей у сучасному професійному контексті архітектурної діяльності, що переважно мають формувати опорні дисципліни спеціальності 191 - ППОП 3 Арх.проєктування (5 сем), містобудівні курси ППОП 2-7 (5-8 сем), ППС14 Програмне забезпечення арх.проєктування (4 сем), але аналіз РП, силабусів та наданих прикладів завдань (дод.5) не показує їх результативність щодо повного забезпечення ПРН. Доцільно переглянути їх зміст у контексті збільшення уваги до практичних умінь і навичок майбутнього архітектора, розширити перелік ПРН, які вони формують за матрицею забезпечення, логічно, що це будуть всі вказані ПРН 01-20

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Обсяг освітніх компонентів ОП на базі ПЗСО становить 240 кредитів ЄКТС, на базі ступеня молодшого спеціаліста - 180 (перезарахування 60 кр), норми і процедури перезарахування задокументовані ЗВО (кр.3.2).У ОП дотримано основних параметрів, визначених нормами вищої освіти, Положенням про організацію освітнього процесу ЗНУ <https://is.gd/qLD6um>, Положенням про розроблення навчальних планів <https://is.gd/D9uROs>: проведення навчальних занять та практичної підготовки не менше 30 тижнів на рік (кожен І сем.-17 тижнів, з них 14 тижнів теоретичне навчання, 3 тижні – сесія; 1-2 курси 2 сем.-20 тижнів, з них 14 тижнів теоретичне навчання, 4 тижні сесія, 2 тижні практика; 3 курс 2 сем - 20 тижнів, з них 12 тижнів навчання, 4 тижні сесія, 4 тижні практика; 4 курс 2 сем - 20 тижнів, з них 9 тижнів навчання, 3 тижні сесія, 4 тижні практика, 4 тижні виконання і захист бакалаврської кваліфікаційної роботи), канікули двічі на рік не менш 8 тижнів (за НП зимові 4 тиж.-літні 11 тиж); менш ніж 24 аудиторних годин на тиждень (за НП 22-24); кореляція аудиторних годин і кредитів (33-40% 10-12 год/кр за

п.2.4.4.3 Положення про розроблення НП) становить 10,3 - показник наблизений до мінімального. Співвідношення кредитів за Циклами загальної підготовки (30 кр), Професійної підготовки спеціальності (100 кр), Професійної підготовки ОП (50 кр), Вибіркових дисциплін (60 кр) встановлено ЗВО. Вважаємо, що у циклі професійної підготовки чинного НП є дисципліни, більш відповідні спеціальності 192, розрахункові завдання можуть перевантажувати здобувачів. В аудиторних заняттях доволі значна кількість лекційних годин майже за всіма дисциплінами, зокрема, на ОК практичного характеру - ППС8 Арх-містобудівна проектна документація (28л/14п), ППС13 Арх.конструкції, ППОП2 Основи розпланування міст (28л/28п), ППС16 Инж.обладнання, ППОП5 Проектування громадських просторів (24л/24п), ППОП4 Містобудівництво (36л/24п), ППОП6 Формування міського середовища (42л/42п), що ускладнює досягнення фахових ПРН з арх.проектування. Ситуація була обговорена на зустрічах. Нач.Навчального відділу В.Горлач підтвердила можливість кореляції НП з урахуванням специфіки спеціальності 191, за пропозиціями групи забезпечення ОП в бік збільшення обсягу Арх.проектування, кількості Курсових проектів тощо (зустріч 7). Результати анкетування здобувачів (<https://bit.ly/3aErcXZ> блок 3): більшість (90,9%) задоволені результатами навчання на ОП, обсягом реального навантаження. Відчуття перевантаження час від часу виникає у 9,1% та скоріше виникає у 45,5% опитаних. Більшість (81,8%) вказали, що їм вистачає часу на самостійну роботу. Переважну кількість респондентів склали студенти 3 курсу (72,7%). В умовах дистанційного навчання у здобувачів ОП налагоджена онлайн співпраця з викладачами. Скарг стосовно незручностей у навчанні не поступало.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

ЗВО активно налагоджує запровадження дуальної освіти за Положенням про дуальну форму здобуття вищої та фахової передвищої освіти в ЗНУ <https://bit.ly/3xuXKWD>. На ОП збільшення практичної складової фахової підготовки за рахунок Виробничих практик (по 6 кр у 6 і 8 семестрах), де передбачена робота здобувачів в умовах реальної архітектурної майстерні, є першим кроком до провадження за спеціальністю 191 Архітектура та містобудування дуальної форми освіти. Результати анкетування здобувачів (<https://bit.ly/3aErcXZ> блок 2) показали, що 63,6% опитаних знають про впровадження дуальної форми навчання у ЗНУ

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Структура НП передбачає можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії, процедура вибору дисциплін універсалізована, керується документами ЗВО. Запроваджено значний обсяг Навчальних і Виробничих практик (загалом 18 кредитів), повна інформація представлена на сайті, розроблено Наскрізну програму практик, Методичні вказівки силабуси практик. Обсяг Виробничої практики збільшено за пропозиціями роботодавців, запланована співпраця з архітекторами регіону, базами практик є підприємства галузі, з якими укладено договори. Позитивним є планування лекцій і семінарів фахових архітекторів під час практик. Реалізація ОП сприяє розвитку соціальних навичок щодо розуміння та аналізу суспільно-політичної ситуації, регіональних особливостей культури, громадянських прав та обов'язків, професійної комунікації. Відділи ЗВО, активна діяльність Студентської ради надає можливості для реалізації ініціатив та нетворкінгу, розвитку студентського інформаційного поля, пропагує громадську, творчу активність здобувачів через участь у різних об'єднаннях, спільнотах.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Аналіз структури ОП, наявних блоків та змісту ОК викликає сумніви щодо забезпечення належного рівня ПРН. Суттєвими недоліками вважаємо: дисципліни Інформатика, Історія України фактично дублюють аналогічний шкільний курс; не передбачено вивчення типології житлових і громадських будівель, отже не закладено основи розуміння теорії арх.проектування та подальшої практичної проектної діяльності; критично мала кількість годин ППОП 3 Арх.проектування, тематика обмежена тільки проектом житлового будинку; значний обсяг інженерно-будівельних дисциплін, більш відповідних спеціальності 192; обмежена кількість КП, які повинні надати важливі практичні компетентності; чотири дисципліни містобудівного змісту близькі за змістом і завданнями; в аудиторних заняттях доволі значна кількість лекційних годин майже за всіма дисциплінами, зокрема, на ОК практичного характеру, що ускладнює досягнення фахових ПРН. Рекомендуємо критично переглянути структуру програми та зміст освітніх компонентів, уточнити розподіл годин по дисциплінах НП у контексті збільшення уваги до практичних умінь і навичок майбутнього архітектора. Недоліком ОП є намагання інтегрувати кілька напрямів підготовки бакалаврів архітектури, кожен з яких може стати визначальною особливістю програми, становлячи її унікальність, натомість створює певне протиріччя, переускладнює структуру програми, обтяжує здобувачів теоретичною інформацією і кількістю завдань. Рекомендуємо чітко визначити фокус програми, ЕГ вбачає кілька варіантів вибору переважного вектору розвитку: 1)у межах існуючих інженерно-будівельних дисциплін; 2)містобудівне проектування та оформлення документації, планування населених пунктів і територіальних громад; 3)акцентування компетентностей напряду реконструкції, реновації промислових територій та об'єктів. Застосована методика вибору дисциплін в межах спеціальності - здобувач має вибрати один із трьох курсів, майже ідентичних за

змістом, у кожному з семи блоків - не дає можливості реального вибору. Рекомендуємо розглянути можливість створення загального каталогу більш широкого тематичного діапазону, можуть бути запропоновані більш спеціалізовані дисципліни регіонального, творчого напрямку. На даний час іноземні студенти мають труднощі у вільному володінні українською мовою, рекомендуємо запровадити вільну позанавчальну комунікацію різної тематики, поширити україномовне середовище спілкування.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень E

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Виявлені недоліки не передбачають принципових змін навчального процесу, і можуть бути усунені в однорічний термін, зважаючи на готовність і налаштованість колективу кафедр до оптимізації ОП. Враховуючи те, що ОП реалізована лише на протязі одного неповного навчального року, але вже переглядалась з внесенням актуальних змін, при наступному перегляді може бути здійснене певне переструктурування ОП та якісні зміни змісту дисциплін.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Положення про приймальну комісію ЗНУ <http://surl.li/tfxm> визначає склад, основні завдання та обов'язки, організацію роботи ПК, організацію та проведення вступних іспитів, зарахування вступників. Сторінка Приймальної комісії <https://pk.znu.edu.ua/> розміщена на сайті ЗВО у вкладці Вступнику. У вкладці Бакалаврат представлено перелік факультетів та спеціальностей, інформація для абітурієнтів <https://pk.znu.edu.ua/bakalavrat/>. Подана вся необхідна інформація, яка є чіткою, зрозумілою та структурованою, зокрема: перелік документів, необхідних для вступу; етапи вступної кампанії; програми і розклад вступних екзаменів, творчих конкурсів, апеляцій; вартість навчання в 2020 р.; сертифікати ЗНО-2021; обсяг державного замовлення в 2021 р; рейтинговий список вступників на 1 курс; результати творчих конкурсів та вступних випробувань на 1 курс; список осіб, рекомендованих до зарахування за державним замовленням, список осіб, зарахованих на 1 курс. На сайті можна переглянути популярні запитання стосовно вступу до ЗНУ і задати питання Приймальній комісії. Умови прийому <https://is.gd/uo82W9> презентовані на сайті ЗВО у розділі Абітурієнту-Правила прийому до ЗНУ-Нормативні документи. У документах прописані умови та правила прийому на навчання. У додатку 2 до Правил прийому 2021 (Перелік спеціальностей та вступних випробувань) <http://surl.li/tgbd> вказаний необхідний перелік конкурсних предметів ЗНО, мінімальний прохідний бал і вагові коефіцієнти. Для вступу на 1 курс ОП здійснюється конкурсний відбір з урахуванням результатів творчого конкурсу. Конкурсний бал формується з: ЗНО з математики, української мови і літератури та творчого конкурсу. Вагові коефіцієнти відповідно: 0,25; 0,25; 0,5. Для вступу на ОП з нормативним терміном навчання, на 2 курс здійснюється конкурсний відбір з урахуванням ЗНО з української мови та літератури, ЗНО з математики / історії України / іноземної мови / біології / географії / фізики / хімії та фахового вступного випробування. Вагові коефіцієнти є відповідно: 0,25; 0,25; 0,5. Діє Відділ доуніверситетської підготовки <http://sites.znu.edu.ua/vdpp/4340.ukr.html>, який здійснює платну підготовку вступників до ЗНО та творчих конкурсів з рисунку та композиції (Гарант ОП, зустріч 1). Курси можуть тривати 4 (8) місяців (січень-травень/вересень-травень). 1-курсниця В.Литвиненко (зустріч 3) позитивно оцінила підготовчий курс з рисунку. Для вступу на 1 курс ОП необхідно скласти творчий конкурс (за графіком 01.07-13.07). ЗНУ активно проводить профорієнтаційні заходи через різні канали комунікації: підготовчі курси, інформаційно-консультаційні зустрічі, безкоштовні пробні тренінги ЗНО, дні відкритих дверей і дні абітурієнта, семінари для вчителів, конкурси, тренінги, квести, вебінари, майстер-класи, лекції, офіційні сторінки і групи в соцмережах. Результати анкетування здобувачів (<https://bit.ly/3aEpcXZ> блок 1): 72,7% отримали інформацію про правила прийому з сайту ЗНУ, 27,3% від приймальної комісії, соцмереж, 9,1% від НПП і здобувачів попередніх років

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Правила прийому на навчання на основі ПЗСО враховують особливості ОП, передбачають проведення творчих конкурсів, які допомагають виявити творчі здібності та вміння, необхідні для успішної професійної діяльності майбутнього архітектора. Передбачена двоетапна структура творчого конкурсу: рисунок (1-й етап) та композиція (2-й етап). Програма творчих конкурсів представлена на сайті ЗВО у вкладці Вступнику - Правила прийому до ЗНУ в 2021р. - Бакалаврат - Абітурієнтам на 1 курс - Програми вступних екзаменів та творчих конкурсів <http://surl.li/ugio>. Коефіцієнт 0,5 за творчий конкурс при формуванні конкурсного балу пояснює його пріоритетність для ОП. Для вступу на ОП на основі диплома молодшого спеціаліста проводиться фахове випробування, що підтвердили

представник ПК О.Спиця (зустріч 7), сказавши, що фахове випробування це творчий конкурс, та Гарант, сказавши, що для вступників на основі диплому молодшого спеціаліста організовувався творчий іспит, щоб усі абітурієнти були в рівних умовах. На сайті ЗВО у програмах фахових та додаткових вступних випробувань <http://surl.li/ucgz> зазначено, що білет фахового вступного випробування містить 20 тестів, для кожного з яких передбачено 4 варіанти відповідей, це підтвердила Л. Рев'якіна на Зустрічі 3, додавши, що таке випробування містило питання з економіки, механіки та типології, що може стати підставою перезарахування результатів, але не замінює творчого конкурсу. Вважаємо це організаційним непорозумінням, оскільки практика вступу на ОП апробується вперше.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Положенням про порядок перезарахування навчальних дисциплін та визначення академічної різниці у ЗНУ <https://bit.ly/2QzocdO> регулюється визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, що враховано у ОП Архітектура та містобудування. Перезарахування відбувається на підставі академічної довідки деканатом (дирекцією ІННІ) за результатами порівняння Навчальних планів. На ОП здійснювався набір на 2 курс на базі диплому молодшого спеціаліста або здобутого ступеня молодшого бакалавра, також набір на старші курси, є приклади поновлення здобувачів після відрахування з інших ЗВО. Наприклад, 4 особи - Р.Бажі, А.Кахлауї, У.Мекбул та А.Яссін, які навчалися на 4 курсі спеціальності 192, раніше були відраховані, подали заяви щодо поновлення на 3 курс спеціальності 191. 4 студенти спеціальності 192 подали заяви на переведення, а саме А.Аурік (студент 2 курсу – на 2 курс ОП спеціальності 191), Ю.Лакхал (студент 3 курсу – на 3 курс ОП спеціальності 191), В.Рахнауї (студент 3 курсу – на 3 курс ОП спеціальності 191) та А.Е.Гоуй (студент 4 курсу – на 3 курс ОП спеціальності 191) (дод.3). Перезарахування навчальних дисциплін в усіх випадках відбувалося відповідно до встановлених процедур. Для зарахування на 2 курс на базі диплому молодшого спеціаліста або здобутого ступеня молодшого бакалавра необхідно здати ЗНО з української мови та літератури та математики / історії України / іноземної мови / біології / географії / фізики / хімії на вибір та фахове випробування. <http://surl.li/tgbd>. Здобувачі, які мали бажання перевестися з спеціальності 192 на спеціальність 191, подали заяви на переведення, здобувачі, які були відраховані, подали заяви на поновлення на 191 спеціальність. Цим студентам була розрахована академічна різниця та повідомлено про необхідність творчого іспиту, який був організований перед зарахуванням. Для ліквідації академічної різниці при зарахуванні студентів на ОП було використано Компенсаційні курси (Порядок проведення компенсаційних курсів для здобувачів вищої освіти ЗНУ <http://surl.li/ugdw>), які створено в СЕЗН Moodle, здобувачам надана можливість приєднатися до будь якого курсу, який потрібно здати. Дирекція ІННІ визначила перелік компенсаційних курсів для кожного здобувача (дод.3). Якщо студент вивчав дисципліну ідентичну за змістом, але іншу за назвою чи обсягом, він міг одразу здати тест, як Л.Рев'якіна (зустріч 3). На ліквідацію академічної різниці у здобувачів був майже семестр. Результати анкетування здобувачів (<https://bit.ly/3aEpcXZ> блок 2): 72,7% опитаних знає про нормативні документи визнання результатів навчання, одержаних в інших ЗВО. 45,5% зазначили, що процедура була доступною та зрозумілою. Однак, внутрішня академічна мобільність відбувається недостатньо активно

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У ЗВО розроблені чіткі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що регулюється Положенням ЗНУ про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті <https://bit.ly/3noK8rh>. На зустрічі з здобувачі підтвердили, що ознайомлені з можливістю перезарахування результатів, але результати анкетування здобувачів (<https://bit.ly/3aEpcXZ> блок 2) показують, що 81,8% не знають про нормативні документи, процедуру визнання результатів неформальної освіти. Жоден з опитаних не зазначив, що особисто стикався з питанням визнання результатів навчання, одержаних у неформальній освіті. Однак, здобувачі мали досвід здобуття знань у неформальній освіті, проходили ряд вебінарів (А.Чачарський, Д.Воробйов, зустріч 3), де вивчали основи публічного виступу, аспекти пов'язані з лідерством, людськими цінностями, етикою, естетикою але ще не мають сертифікатів. Ці вебінари можуть бути розглянуті кафедрою МБА як неформальна освіта, потрібно визначити, яким чином результати можуть бути зараховані до певних дисциплін. Для цього студентам необхідно звернутися до Ректора із заявою про визнання результатів навчання у неформальній освіті, вважаємо, що цей порядок перезарахування дещо ускладнений. З Гарантом було обговорено, як можуть бути перезараховані ці результати навчання. Гарант каже, якщо результати навчання, здобуті у неформальній освіті, підтверджені відповідними сертифікатами або документами, відповідають змісту або окремим блокам дисципліни то ці кредити в дисципліні будуть перезараховані. Зауважимо низький рівень поінформованості студентів щодо можливостей навчання та перезарахування результатів неформальної та інформальної освіти. Дещо ускладнена процедура перезарахування цих результатів навчання. На даний час на ОП реальних випадків не підтверджено.

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Правила прийому на навчання за ОП є чіткими, зрозумілими для абітурієнтів, детальну інформацію презентовано на сайті ЗНУ. Прийом на навчання на базі ПЗСО враховує особливості ОП, що відображено двома етапами творчого вступного випробування. У ЗНУ діє Відділ доуніверситетської підготовки, організована підготовка до творчих конкурсів, проводяться профорієнтаційні заходи. Документовані правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, яких дотримано під час реалізації ОП. Позитивною практикою є компенсаційні курси, які проводяться у СЕЗН Moodle для ліквідації академічної різниці у випадках переведення з іншої спеціальності чи іншого ЗВО або поновлення на навчання.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Зазначений на сайті ЗНУ порядок творчого випробування при вступі на основі диплому молодшого спеціаліста не зовсім відповідає особливостям ОП, оскільки пропонується тест містить питання з економіки, механіки та типології, що може стати підставою перезарахування результатів, але не замінює творчого конкурсу. Рекомендуємо виправити це організаційне непорозуміння, переглянути представлений на сайті зміст фахового випробування з можливістю виявлення творчих здібностей абітурієнтів, базових компетентностей з рисунку. Внутрішня академічна мобільність відбувається недостатньо активно, низький рівень поінформованості студентів щодо можливостей навчання та перезарахування результатів неформальної та інформальної освіти. Дещо ускладнена процедура перезарахування цих результатів навчання. Рекомендуємо посилити інформування здобувачів щодо можливостей неформальної освіти та переглянути Положення для удосконалення (спрощення) процедури визнання та активізації бажання здобувачів освіти навчатися за іншими програмами

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Правила прийому на навчання за ОП Архітектура та містобудування враховують її особливості, є чіткими та зрозумілими, розміщені у відкритому доступі на офіційному сайті ЗВО. Освітня програма та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають визначеному критерію з окремими несуттєвими недоліками щодо низької активності студентів щодо академічної мобільності та неформальної освіти, що може бути усунено у короткі строки. Загалом, це не впливає на якість освіти за даною ОНП, зауваження мають рекомендаційний характер

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Освітній процес здійснюється за Положенням про організацію освітнього процесу ЗНУ <https://is.gd/qLD6ym> з урахуванням механізмів і процедур, визначених чинним законодавством, за формами: навчальні заняття; самостійна робота; практична підготовка; контрольні заходи. Основними формами навчання на ОП є лекції, практичні, семінарські та лабораторні заняття. В умовах карантину заняття, консультації та екзаменаційна сесія проводилися згідно НП, за розкладом <https://www.znu.edu.ua/ukr/university/11929/12619>. Використовується програмне забезпечення Moodle та Zoom для групових занять та індивідуальних консультацій. На зустрічі 9 заст. нач. навчального відділу Н.Кириченко, яка контролює СЕЗН Moodle ЗНУ, відзначено що курси дисциплін поступово наповнюються, оскільки кафедра МБА увійшла в цю систему тільки півтора роки тому. У 2019 р. організовано творчу студію архітектури й дизайну САД, арт-директор проф.Ю.Єгоров <https://is.gd/uUsabj> з метою поглиблення знань студентів з архітектури та дизайну; знайомства з архітектурною графікою, інтер'єрним і книжковим, міським і садово-парковим дизайном, техніками скульптури. Ю.Єгоров поєднує традиційні та інноваційні методи художньої діяльності у ППС 9 Скульптура та макетування, ППС 3 Малюнок, живопис і кольорознавство веде Засл. художника України І.Гресик, ці дисципліни цікаві для студентів (зустріч 3). На зустрічі 2 обговорено приклади застосування альтернативних методів навчання через організацію виставок та участі в конкурсах студентів першого курсу <https://www.facebook.com/znu.dueid>. Результати анкетування здобувачів ОП (<https://bit.ly/3aEpcXZ> блок 5) виявили, що найбільш корисними для фахової підготовки студенти вважають ППОП 4 Архітектурне проектування, ППС 17 Конструкції будівель та споруд, ППС 14 Програмне забезпечення архітектурного проектування, ППС 15 Надійність та довговічність будівель та споруд, ППОП 4 Містобудівництво та інженерний благоустрій, ППОП 9 Реконструкція об'єктів архітектури. 90,9% здобувачів задоволені рівнем теоретичної підготовки на ОП, 81,8% - забезпеченням практичної підготовки, методами і формами проведення лекційних та практичних занять 90,9% та 81,8%. Блок 10 виявив, що 63,6% в умовах карантину найбільш оптимальним вважають очний режим навчання. При переході на

дистанційне навчання погіршилась комунікація з іншими здобувачами, але покращилась комунікація з викладачами та керівництвом факультету, сильнішою стала вмотивованість до навчання. Для більшості вплив переходу на дистанційне навчання не змінив кількості наявного часу на виконання завдань та рівня сприйняття нової інформації. Здобувачі зазначили, що заняття у режимі відеозв'язку в умовах дистанційного навчання проводяться постійно.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

В ЗНУ активно використовується Система електронного забезпечення навчання Moodle <https://moodle.znu.edu.ua/>, завдяки чому учасники освітнього процесу мають вільний доступ до цілей, змісту та програмних результатів навчання за окремими дисциплінами через робочу програму, силабус, опис завдань, методичні рекомендації та ін. Силабуси нормативних та вибіркокових дисциплін надають повну інформацію про дисципліну: про викладача та способи зв'язку з ним, кількість кредитів та годин, опис, цілі та завдання курсу, очікувані результати після проходження та контрольні заходи. Прописано кількість балів, які можливо отримати за кожен модуль, теми яких можна знайти нижче у силабусі разом з контрольними заходами, прописано шкалу оцінювання (національна та ECTS) та розклад курсу (дод.4.2). Зі силабусами навчальних дисциплін можна ознайомитись у СЕЗН Moodle та на сайті ЗНУ <https://www.znu.edu.ua/ukr/pk/4362/4743/12495/12718> через розділ Вступнику - ОП - Бакалаврат інженерного інституту - Архітектура та містобудування - Силабуси. На зустрічі 9 заст. нач. навчального відділу Н.Кириченко відмітила, що на даний час рівень наповнення курсів ОП у СЕЗН Moodle є середнім, тому, що кафедра МБА увійшла в цю систему тільки півтора роки тому, але курси поступово наповнюються. Для здійснення навчального процесу наповнення курсів є достатнім, в них розміщені: інформація про викладачів, опис курсів, силабуси, методичні рекомендації, лекційні матеріали, завдання на самостійне опрацювання, практичні роботи, тести

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

ЕГ виявила, що елементи досліджень присутні лише у ППС 22 Кваліф.робота, ППОП 2 Основи розпланування територій міст, ППОП 6 Формування, планування та благоустрій міського середовища та ППОП 7 Ландшафтний дизайн (за матрицею відповідно СКО8 Усвідомлення теоретико-методологічних основ арх.проекування), однак ППОП 3 Арх.проекування, ППОП 5 Проектування громадських просторів, ППОП 7 Ландшафтний дизайн та інші фахові дисципліни можуть містити дослідницьку навчальну діяльність як ІНДЗ, аналітичні розділи тощо. У 2020 р. затверджена наукова тема кафедри МБА (протокол 2.10.20 у дод.8.2) “Забезпечення сталого розвитку територій у галузях містобудування, архітектури, будівництва та житлово-комунального господарства”, керівник д.т.н,проф.В.Банах. За Положенням про студентські наукові групи <https://is.gd/WrQ9zu> це дасть можливість створити новий науковий осередок. У ЗНУ немає наукового збірника для публікацій за спеціальністю 191 Архітектура та містобудування (фахові видання ЗНУ інших напрямків <https://web.znu.edu.ua/NIS/588.ukr.html>), що знижує ефективність наукової роботи студентів ОП. На даний час наукова робота зі студентами зосереджена на будівельній спеціалізації: участь у конференціях у Запоріжжі, Києві, Полтаві, спільні публікації викладачів зі студентами, окремі публікації студентів (дод.4.3, 14 позицій), ці результати можуть бути зарахованими у ППС17 Конструкції будівель і споруд, ППС 15 Надійність та довговічність будівель. Засновано творчий напрям - викладачі К.Архипова, Ю.Єгоров та студенти 1 курсу В.Литвиненко, В.Лушнікова, Д.Озерова та ін. організували виставку проєктів реконструкції Набережної магістралі та створення пам'ятника захисникам України <https://www.facebook.com/znu.dueid>. В.Литвиненко стала однією з переможниць міської виставки «Калейдоскоп емоцій-2020» в номінації “Малюнок”. ЗНУ передбачає можливості спільної наукової діяльності здобувачів та НПП: Лабораторія енергоефективності та енергозбереження <https://is.gd/VkxwLQ>, Регіональний навчально-науково-виробничий центр «Екологія» <https://is.gd/yXOQaW>, Регіональний освітньо-науковий інноваційний комплекс (РОНІК) та ін. Гарант ОП повідомив про перспективи ОПП щодо виконання госпдоговірних тем із залученням студентів. На сторінці кафедри МБА <https://is.gd/rACCCj> не висвітлена наукова діяльність 2020-21 рр, останні повідомлення за лютий 2019 р. На сайті ЗНУ розміщено актуальну інформацію щодо участі у державних та міжнародних конференціях, семінарах і конкурсах <https://is.gd/s61DrK>, представлені наукові школи <https://www.znu.edu.ua/ukr/sci/4656>, історичний напрям може бути цікавий здобувачам ОП. Діє Наукове товариство студентів, аспірантів і докторантів <http://sites.znu.edu.ua/stud-sci-soc/>, Науково-дослідна частина подає новини <https://web.znu.edu.ua/NIS/>. У ЗНУ проводиться ряд заходів, студентів мотивують до участі у співпраці з викладачами: щорічна студентська наукова конференція «Молода наука 2021», виходить збірник наукових праць (участь студ.2 курсу Л.Рев'якіної, 2021)

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

НПП для оновлення змісту РП застосовують власний досвід: проф.Ю.Єгоров використовує результати власних досліджень пам'яток архітектури та містобудування на ППС 12 Теорія та історія архітектури і містобудування,

впроваджує досвід наочного вивчення сучасних об'єктів архітектури за результатами поїздок в Туреччину, Угорщину, Чехію, Австрію для вивчення курсу ЗП 8 Сучасна зарубіжна архітектура; проф.В.Банах використовує власні наукові дослідження новітніх методів і засобів розрахунку і проектування сучасних об'єктів архітектури на лекціях з курсу ППС 17 Конструкції будівель і споруд; ст.викл.Л.Полікарпова, що знайомить здобувачів із сучасними засобами проектування та дизайну на прикладах реальних об'єктів ландшафтної архітектури м.Запоріжжя на практичних ППОП 7 Ландшафтний дизайн; доц.О.Сазонова ППОП 5 Проектування громадських просторів, що працювала 9 років головним архітектором проектів ПП «Архитон-7». Суттєвими підставами для оновлення змісту ОК можуть бути опитування у СЕЗН Moodle, які передбачені системою по завершенню вивчення кожного курсу. НПП та здобувачі не підтвердили проведення цих опитувань, на що звернуто увагу на зустрічі 9. На ППС 14 Програмне забезпечення архітектурного проектування (4 сем, 3 кр, 14 л/28 лаб, ст.викл. К. Архіпова) передбачено вивчення тільки Archicad-20, Artlantis Studio. Висловлено пропозиції архітекторів-практиків (Д. Романов, Є.Голощапов, зустріч 5) щодо важливості вивчення програмних комплексів AutoCAD, Revit, Robot (Autodesk), Adobe Photoshop, Lumion

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Міжнародна співпраця керована Стратегією інтернаціоналізації ЗНУ <https://is.gd/ssC5l4>, нормативними документами, постійно розвивається. У розділі Міжнародна діяльність <https://www.znu.edu.ua/ukr/international> презентовано пропозиції: стажування за кордоном, проекти ERASMUS+ KA2 DESTIN, ERASMUS+ KA2 MultiEd, ERASMUS+ Jean Monnet modules. Сайт Відділу Міжнародних зв'язків ЗНУ <http://sites.znu.edu.ua/international-relations/> надає інформацію щодо широких можливостей для НПП та здобувачів, повну організаційну підтримку, мотивує до подання індивідуальних освітніх грантів, участі у міжнародних проектах, конкурсах, отриманні стипендій, сприяє закордонним поїздкам для участі у конференціях та стажуваннях у межах грантів (А.Осаул, зустріч 7). Подано детальну інформацію щодо оформлення документів, заявок, відряджень. Заключено партнерські угоди <https://is.gd/D7ZYG7> з закладами освіти Німеччини, Франції, Китаю, Польщі, Болгарії, Грузії та ін. ЗНУ спільно з ф-том архітектури Технічного ун-ту Молдови, каф.архітектури Ургенчського держ.ун-ту (Узбекистан) готує до реалізації програми подвійних дипломів, академічної мобільності. Оскільки більшість студентів на ОП з Марокко, укладено договір з компанією В.Е.Т SI Technique (Марокко) про проходження виробничих практик здобувачами-марокканцями. Викладачі ОП мають наукові публікації у міжнародних фахових виданнях, розділах монографій (видавництва Safety Assessment of Existing Buildings and Structures, 2016, (В.Банах, А.Банах), беруть участь у конференціях та вебінарах, міжнародних стажуваннях (О.Федченко, Ун-т Cillegium Civitas, Польща, 2019 за темою «Інтернаціоналізація вищої освіти»; Uniwersytet Ekonomicznyw Krakowie, Польща, 2020 за темою «Інноваційні методи навчання», О.Сазонова, University of Applied Science, Luebeck Німеччина, 2016; В.Банах, Wyższej Szkole Zarządzania Ochroną Pracy у Катовіцах, Польща, 2019), освітніх проектах Центру післядипломної освіти ЗНУ, зокрема, міжнародному проєкті «Україна-Норвегія» (спільно з ГО Лідер, The International Foundation for Social Adaptation, ун-том Норд, м.Будо, Норвегія). Авторський колектив (В.Банах – керівник, А.Банах, І.Гребенюк, О.Гребенюк, В.Сілогаєва, О.Федченко) стали переможцями Міжнародного конкурсу архітекторів, що проводився Міжнародним виконавчим комітетом (ІЕС Швеція-Ізраїль) Міжнародної спілки професіоналів армії та поліції IUFA&PP, 2016-17 за Програмою забезпечення житлом службовців і ветеранів силових структур України (дод.4.3). ЗВО мотивує до вивчення іноземних мов: Центр інтенсивного вивчення іноземних мов <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/> презентує різні курси, підготовку для складання єдиного вступного іспиту з іноземної мови; Центр німецької мови є офіційним партнером німецького культурного центру “Goethe-Institut в Україні” [https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim](https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim;); Французький лінгвістичний центр <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/fran>, Школа Конфуція <http://sites.znu.edu.ua/confucius/>, де можна вчити китайську мову, літературу та звичаї Китаю

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

В умовах карантину заняття проводяться згідно НП, за розкладом. Система електронного забезпечення навчання Moodle надає навчально-методичні матеріали, електронні курси у поступово наповнюються, доступні силабуси та робочі програми дисциплін ОП. Організовано творчу студію архітектури й дизайну САД. Проводиться анкетування здобувачів щодо задоволеності якістю освіти. Закладено основу наукової співпраці викладачів і студентів, підготовлені публікації будівельної специфіки, студенти беруть участь у наукових, творчих заходах. Викладачі оновлюють зміст ОК за результатами власних наукових досліджень, практичної роботи у сфері архітектури. Налогоджена та розвивається інтернаціоналізація діяльності ЗВО, заключено партнерські угоди, забезпечена інформаційна, організаційна підтримка міжнародної співпраці

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Нерегулярно проводяться опитування у СЕЗН Moodle, які передбачені системою по завершенню вивчення кожного курсу. Рекомендуємо запровадити систематичне проведення таких опитувань для забезпечення більш ефективної

освітньої діяльності. Не започатковано наукову діяльність за спеціальністю Архітектура та містобудування, фахових наукових видань ЗНУ по спеціальності 191 немає. ЕГ рекомендує ЗНУ сприяти створенню фахового видання спеціальності 191, розвивати цей науковий напрям.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Навчання на ОП, що відбувалося в умовах карантину, було добре організоване завдяки системі електронного забезпечення навчання Moodle, яка поступово наповнюється. ОП реалізується тільки один навчальний рік, за підсумками якого викладачі готові критично переглянути, оновити зміст дисциплін. Освітні компоненти ОП мають потенціал щодо поєднання навчальної та дослідницької діяльності, що може бути більш акцентовано у навчальному процесі, ЗВО підтвердив готовність розвитку архітектурного наукового напрямку. Вважаємо, ОП в цілому відповідає вимогам критерію 4.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Контрольні заходи та критерії оцінювання здобувачів освіти за ОП регламентовані Положенням про організацію освітнього процесу в ЗНУ <https://is.gd/qLD6ym> та Положенням про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ <https://is.gd/gMcbvm>. Форми контрольних заходів з окремих дисциплін ОП описані в силабусах, з якими здобувачі ознайомлені на перших заняттях, через сайт ЗВО та у описі курсу у СЕЗН Moodle. ЕГ були надані приклади проміжних і підсумкових робіт студентів (дод. 5.1). Є окремі неточності у критеріях та процедурі оцінювання дисциплін: ППС10 Архітектурна композиція та типологія (3 сем, 4 кр, 28 л/ 28 пр, доц.О.Сазонова), де відсутні теми половини курсу -по типологічній характеристиці житлових, громадських та промислових будівель; ППОП 3 Архітектурне проектування (5 сем, 10 кр, 14 л/ 84 пр, ст.викл. К.Архіпова), де зміст практичних занять не відповідає тестовим питанням, не подано критерії оцінювання КП житлового будинку; ППОП 5 Проектування громадських просторів (6 сем, 5 кр, 24 л/ 24 пр, доц. О.Сазонова), де передбачено екзамен за теоретичними темами, а не виконання КП певної типологічної групи. Переважання оцінювання теоретичних знань не дає виваженої оцінки навчальних результатів для фахових дисциплін практичного характеру. Весь період реалізації ОП припав на карантин (2020-21 н.р), незважаючи на дистанційну форму навчання, екзаменаційна сесія проводилася згідно НП та за розкладом <https://www.znu.edu.ua/ukr/university/11929/12619>, підсумковий контроль з КП ППОП 3 Архітектурне проектування відбувся у формі публічного захисту, що підтверджено на зустрічах 2 і 3. Екзамени з інших дисциплін також проходили онлайн за допомогою СЕЗН Moodle (свідчення Гаранта ОП, заст.нач.навч. відділу Н.Кириченко на зустрічі 9). Позитивним є те, що екзаменатори враховують результати поточного контролю відповідно до представлених у силабусах таблиць, беруть до уваги весь комплекс діяльності здобувача в рамках вивчення дисципліни. Накопичувальна система оцінювання успішності здобувачів ОП включає поточний та семестровий контроль (кількість балів за кожен вид контролю детально описано в більшості силабусів). Результати анкетування здобувачів ОП (<https://bit.ly/заЕрсХХ> блок 5): форми поточного і проміжного контролю знань задовольняють 90,9% респондентів, об'єктивність та критерії оцінювання поточної та підсумкової успішності та їх доведенням до відома здобувачів - 90,9%. За результатами навчання і рейтингу студентів <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/4867/12716> на ОП Архітектура та містобудування отримують академічні стипендії тільки дві студентки В.Лушнікова та В.Литвиненко і тільки першого курсу, що свідчить про низьку успішність на ОП, де навчається 40 студентів

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

На ОП державна атестація передбачена у формі захисту кваліфікаційної роботи (проекту), що є вимогою Стандарту вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 191 Архітектура та містобудування. Додаткових форм атестації на ОП не введено, що зафіксовано у Положенні про організацію освітнього процесу ЗНУ <https://is.gd/qLD6ym>. Положення про екзаменаційну комісію з атестації здобувачів вищої освіти у ЗНУ <https://is.gd/lwq5iq> визначає вимоги до складу комісії, порядок роботи ДЕК. Термін дипломного проектування для ОП Архітектура та містобудування складається з виробничої практики у 8 сем., яка є по суті переддипломною – 4 тижні, власне дипломного проектування – 3 тижні та підсумкової атестації – 2 тижні, з яких перший використовується для підготовки до захисту, опрацювання зауважень рецензента та оформлення потрібних

документів, а другий – для захисту. Виконання роботи регламентується Методичними рекомендаціями до виконання і захисту кваліфікаційної роботи бакалавра, розробленими О.Сазоною, Ю.Єгоровим, Л.Полікарповою (представлені у СЕЗН Moodle, бібліотеці ЗНУ). Тематика кваліфікаційних робіт, запропонована кафедрою, наведена в СЕЗН ЗНУ Moodle «Кваліфікаційна робота бакалавра» (дод. 2.3) Захистів ще не було. Єдиним, хто захищається у 2021 р, є Ю.Сахль (тема роботи «Вілла на узбережжі Середземного моря» (Villa on the Mediterranean Coast), керівник О.Сазонова, рецензент Є.Голощапов, голова правління Запорізької обласної організації НСАУ. Підготовлена документація до першого випуску бакалаврів за ОП, студент вільно обрав тему, були долучені роботодавці до обговорення тематики кваліфікаційних робіт та рецензування

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Контрольні заходи та критерії оцінювання здобувачів освіти за ОП регламентовано Положенням про організацію освітнього процесу в ЗНУ <https://is.gd/qLD6ym> та Положенням про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ <https://is.gd/gMcbyvm> (розділ II, III). Діє Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання <https://is.gd/LoYkFH>, за п.2.1 підставою для надання студенту права на повторне вивчення навчальних дисциплін є наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) робочого навчального плану за результатами екзаменаційних сесій. Повторне вивчення дисциплін планується за рахунок власного часу студента і не фінансується з бюджетних коштів. У ЗНУ контрольні заходи з дисциплін проводяться в основному онлайн тестуванням за допомогою СЕЗН Moodle, що дає можливість фіксувати чітку та прозору процедуру контрольних заходів і проходження повторного контролю. ЕГ з'ясовано, що студенти обізнані з правилами проходження контролю, перездачі та оскарження результатів, випадків оскарження результатів контрольних заходів, конфлікту інтересів на ОП не відбувалося. Результати анкетування здобувачів <https://bit.ly/3aEpcXZ> показали, що 81,8% отримують інформацію про заходи поточного та підсумкового контролю зі сторінок дисциплін в системі Moodle; 45,5% - з офіційного сайту ЗНУ; від інших здобувачів 27,3%; від Гаранта ОП 18,2%, 9,1% від НПП (вибір кількох варіантів). 90,9% вважають доступними і зрозумілими контрольні заходи, 81,8% обізнані з процедурами перескладання контрольних заходів та вирішення конфліктів, 90,9% обізнані з процедурою перегляду результатів оцінювання (апеляції), що підтверджено на зустрічі 3. Згідно Положення про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій ЗНУ <https://is.gd/3yDJFp> для забезпечення оперативного та об'єктивного розгляду і вирішення конфліктних ситуацій в освітньому процесі, для запобігання корупції, протидії дискримінації та регулюванні конфліктів у міжособистісних стосунках суб'єктів освітнього процесу в ЗНУ створена Комісія з розгляду конфліктних ситуацій. Вона проводить превентивну роботу щодо попередження конфліктів, надає роз'яснення, розглядає подані скарги з приводу конфліктних ситуацій. Випадків оскарження результатів контрольних заходів, а також конфлікту інтересів на ОП не відбувалося

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

В ЗНУ дотримуються та популяризують правила академічної доброчесності. Правила і норми дотримання академічної доброчесності визначено у Кодексі академічної доброчесності ЗНУ <https://cutt.ly/AxOOCkU>, ЗВО організовує різноманітні заходи щодо ознайомлення учасників освітнього процесу із процедурами дотримання академічної доброчесності <https://cutt.ly/3xOAKLy>, <https://cutt.ly/CxOAR3z>, <https://cutt.ly/vxOScPp> (дод 5.2). На окремій сторінці сайту ЗВО зібрані матеріали щодо академічної доброчесності <https://is.gd/JwL71P>, викладено лекцію-презентацію курсу “Акад.доброчесність у закладах освіти”. На сайті бібліотеки ЗНУ подано інформацію, що Американські Ради з міжнародної освіти започаткували проект «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти» <https://is.gd/JcBOXu>, є план заходів <https://is.gd/LcZU5z>. Гарант та колектив кафедри долучаються до заходів ЗВО (дод.5.2), проводять роз'яснювальну роботу серед здобувачів, насамперед тих, що готуються до доповідей на науково-практичних конференціях, подають тези доповідей до друку, починають працювати над курсовими проектами та кваліфікаційними роботами. Запроваджена перевірка курсових проектів і завдань на антиплагіат (дод.5.1) за ППОП 2 Основи розпланування територій міст, ППС 13 Архітектурні конструкції та ін., передбачена перевірка кваліфікаційних робіт (травень-червень 2021 р) за допомогою програми Unicheck. Питання академічної доброчесності піднімаються на Вченій раді ІННІ, зокрема при рекомендації навчально-методичних і наукових видань до друку. ЕГ були надані результати перевірки практичних завдань на плагіат (дод. 5.2), які підтверджують низький рівень схожості текстів (12,4-22,0%). Результати анкетування здобувачів (<https://bit.ly/3aEpcXZ> блок 7): 81,8% знають про дотримання правил академічної доброчесності, обізнані з документами та заходами реагування на порушення. 63,6% повідомили, що їм відомі випадки реагування на порушення правил. 72,7% підтвердили перевірку робіт на антиплагіат, 81,8% вказали, що їм повідомляють результати перевірки. 90,9% відмітили, що в університеті проводяться тематичні заходи з питань академічної доброчесності. На ОП своєчасно оприлюднена та відкрита інформація про проведення заходів підсумкового

контролю, забезпечена об'єктивність екзаменаторів. За свідченням Гаранта, НПП, студентів, випадків виявлення порушення академічної доброчесності на ОП не зафіксовано

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Контрольні заходи та оцінювання здобувачів ОП здійснюються за документами ЗНУ, форми контролю описані в силабусах, доступні на сайті ЗНУ. Форми атестації здобувачів відповідають вимогам Стандарту. Підготовлена документація до першого випуску бакалаврів за ОП, були долучені роботодавці до обговорення тематики кваліфікаційних робіт та рецензування. Чітка та прозора процедура контрольних заходів і проходження повторного контролю. В ЗНУ дотримуються та популяризують правила академічної доброчесності, забезпечена об'єктивність екзаменаторів

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Є окремі неточності у критеріях та процедурі оцінювання дисциплін, зокрема, переважає оцінювання теоретичних знань (ППОПЗ Архітектурне проектування та ін.), предметом оцінювання є не весь зміст дисципліни (ППС 10 Архітектурна композиція та типологія), що не дає виваженої оцінки навчальних результатів для фахових дисциплін практичного характеру. Рекомендовано уточнити кореляцію змісту завдань та параметрів оцінювання для фахових дисциплін

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Перевага сильних сторін за критерієм 5 - апробована практика контролю навчальних досягнень здобувачів, дотримання та пропагування норм академічної доброчесності дає підстави визначити рівень відповідності критерію В. Зазначені недоліки щодо переважання оцінювання теоретичних знань, інші технічні неточності оцінювання фахових дисциплін можливо швидко усунути, вони не є критичними для забезпечення програмних результатів навчання

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

У 2018 р. кадровий склад каф. міського будівництва і господарства - МБГ (з 01.02.2021 - каф. міського будівництва і архітектури - МБА) підсилено викладачами необхідної освітньої кваліфікації, архітекторами-практиками для ліцензування нової спеціальності 191 Архітектура та містобудування. ЕГ проаналізовані надані у таблиці 2 Відомостей СО обґрунтування кадрового забезпечення обов'язкових компонент, у яких задіяні 20 штатних викладачів університету та 5 фахівців – практиків. На ОП за основним місцем роботи працюють 1 доктор технічних наук (5,0%) – В.Банах (ППН.15 Конструкції будівель і споруд); 16 кандидатів наук (80,0%) - серед них тільки два кандидати архітектури проф. Ю.Єгоров і доц. О.Сазонова з базовою архітектурною освітою, є також Заслужена художниця України І.Гресик та 3 старших викладачі (15,0%) без наукового ступеня (дод.6.3), інформація по персоналіям дуже обмежена на сторінці кафедри МБА. Академічна та професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми достатньо висока, але превалюють фахівці інженерно-технічного профілю, які здійснюють наукову діяльність за напрямом 192 Будівництво та цивільна інженерія. Більшість кандидатів технічних наук мають базову освіту за спеціальностями Міське будівництво та господарство і Промислове та цивільне будівництво. На зустрічі 6 зав.кафедрою МБА повідомив, що усвідомлює великий дефіцит фахівців архітектури, кандидатів архітектури, бачить перспективи в успішному захисті ст.викл. В.Сілогаєвої та Ю.Малишевої, яка навчається в аспірантурі, залученні архітекторів-практиків. Викладачі мають публікації, відповідні освітнім компонентам ОП, зокрема, Ю.Єгоров (ППС 9,12), Л.Полікарпова (ППОП 2,4,6), О.Сазонова (ЗП 7, ППС 10, ППОП 5), В.Савін (ППС 4,13), К.Архіпова (ППС 4,14), а для ЗП 6 немає, Г.Гресик (ППС 3) не має жодної публікації, але приймає участь у персональних та міжнародних виставках і пленерах. ЕГ відмітила дружню атмосферу у колективі,

Гарант ОП та викладачі ініціативні, налаштовані на запровадження інновацій в освіті та архітектурному проектуванні, займаються саморозвитком, самоосвітою в архітектурній сфері

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедури конкурсного добору викладачів регламентуються Положенням про проведення конкурсного відбору на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників в ЗНУ https://zp.edu.ua/uploads/academic_council/pol_pro_konkurs_npp_kontrakt.pdf. Під час добору викладачів на посаду береться до уваги: відповідний профіль освіти, їх освітня, наукова, методична та організаційна діяльність, науково-технічний і методичний рівень забезпечення відповідної освітньої програми, підвищення свого професійного рівня, педагогічної майстерності, наукової кваліфікації, дотримання норм педагогічної етики, моралі, Законів України. За свідченням Ректора М.Фролова (зустріч 1), зав.кафедрою МБА А.Банаха (зустріч 6), заст.нач.відділу кадрів Я.Драєвської (зустріч 7) процедура конкурсного добору є прозорою, визначає професіоналізм та спроможність забезпечення викладання відповідно до цілей ОП. Більшість НПП, залучені до реалізації ОП, які працюють у ЗВО на постійній основі, мають освіту, звання, публікації та/або досвід практичної діяльності за профілем дисциплін (дод. 6.1). Відмічаємо повну відповідність всім кадровим вимогам викладачів дисциплін Циклу загальної підготовки (ЗП 1-5), Циклу професійної підготовки (ППС 4,5,7,8,13,15,16,17). Із інтерв'ю із здобувачами встановлено, що НПП професійно та креативно викладають матеріал, спираючись на практичний досвід, зокрема О.Сазонова, В.Банах, О.Федченко.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Зацікавленість роботодавців ОП висловлена у наданих відгуках і рецензіях <https://is.gd/JXFWZs>, участі роботодавців у спільних засіданнях кафедри МБА з обговорення цілей та змісту ОП, наданні пропозицій та рекомендацій щодо змін структури Навчального плану і змісту окремих дисциплін (інформація, протоколи у дод. 8.2) До реалізації ОП долучені роботодавці з великим практичним досвідом (дод. 6.3), які провели лекції і практичні заняття Є.Голощапов (ППОП 5), С.Діденко (ППОП 4), Д.Романов (ЗП 7, ППС 14), Т.Оніщук (ЗП 8), О.Лахтаренко (ППС 13) Всі з великим інтересом ставляться до навчального процесу, на зустрічі 5 висловили бажання долучитися до курсового та дипломного проектування (Д. Романов, Є.Голощапов), М.Чачарський запропонував здійснювати керівництво практикою студентів на базі його організації та партнерів. Директор Будівельно-дизайнерської компанії В.Е.Т SI Technique С.Іссама <https://is.gd/ElFPQ1> наголосив на вагомості підготовки архітекторів для проектних бюро Марокко, висловив побажання більше уваги приділяти вивченню національних особливостей архітектури та нормативної бази інших країн. Роботодавці регулярно брали участь у засіданнях кафедри, враховані пропозиції про зміни ОП (протоколи у дод.8.2): нач.департаменту містобудування та архітектури Запорізької облдержадміністрації О.Билима замінити навчальну дисципліну «Основи районного розпланування» на «Основи розпланування територій міст» з розширенням її обсягу у зв'язку зі збільшенням об'єкту вивчення; головного архітектора проектів і засновника ТОВ Укргенплан М.Чачарського замінити навчальну дисципліну «Ландшафтне проектування» на «Ландшафтний дизайн» у зв'язку з потребами ринку праці та більшою привабливістю для студентів і абітурієнтів; голови управління Запорізької обласної організації НСАУ Є.Голощапова ввести дисципліну «Проектування громадських просторів» у зв'язку з великим запитом громадськості на створення даних об'єктів міського середовища та ін. Проводились позааудиторні зустрічі роботодавців зі студентами, архітектори-практики взяли участь в круглому столі «Сучасні проблеми архітектури та містобудування промислових міст» 15.03.21 <https://is.gd/EOZcB9>, де обговорено актуальні напрями сталого розвитку, екології та озеленення, протиріч містобудівного законодавства і практики, вирішення транспортної проблеми, використання покинутих територій, реконструкції будівель. Відділ доуніверситетської підготовки, профорієнтації та працевлаштування ЗНУ <https://is.gd/IGk3tK> організовує різні види співпраці з роботодавцями <https://www.znu.edu.ua/4002.ukr.html> (кр.8.3)

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

На зустрічах 5 та 7 начальником відділу кадрів Я.Драєвською підтверджена інформація, що у другому семестрі 2020-21 н.р. до навчального процесу за сумісництвом було долучено: Є.Голощапова, Голову правління Запорізької НСАУ, заст. директора з містобудування ТОВ Інститут ефективних технологій Сателіт, працює в галузі з 1985 р.; Д.Романова, Голову Ради Запорізької НСАУ, ТОВ Архітектурно-конструкторська фірма МОДУЛОР, працює в галузі з 1991 р.; О.Лахтаренка, директора ТОВ Проектний ін.-т «Запорізький Промбудпроект» з 2009 р.; С.Діденка, Головного архітектора проектів ТОВ Інститут ефективних технологій Сателіт, Члена Правління Запорізької НСАУ, працює в галузі з 1984 р.; Т.Оніщук, Головного архітектора проектів ТОВ Проектного ін-ту Запорізький Промбудпроект, працює в галузі з 1989 р. Практика співпраці з роботодавцями недостатньо систематизована, може бути значно ширшою з урахуванням їх зацікавленості ОП. Доцільно більш активно залучати архітекторів-практиків до аудиторних занять, активізувати колективні обговорення змісту проектних завдань ОК, посилити вивчення містобудівної документації та розроблення вагомих для міста об'єктів, планувати спільне виконання реальних проектних робіт під час практик, створити умови для ознайомлення практикантів із досвідом і методами роботи професіоналів, поглибити вивчення сучасних комп'ютерних програмних комплексів. Викладачі кафедри МБА

проф.В.Банах та доц.О.Федченко працюють у практичній сфері архітектурно-будівельної галузі, здійснюють консультування підприємств м.Запоріжжя: ДП Державний НДІ будівельних конструкцій; ТОВ Інженерно-будівельне підприємство ФОРТ; ПП Архітектурна майстерня ДОМ; Міжнародний виконавчий комітет ІЕС та Міжнародну спілку професіоналів армії і поліції IUFA&PP м.Ашдод (Ізраїль). Ст.викл. К.Архіпова брала участь у реалізації програми перепідготовки та соціальної адаптації військовослужбовців, ветеранів та членів їхніх сімей «ІТ-технології в сфері дизайну», викладала курс «Архітектурний та ландшафтний дизайн», 2017-2020 рр.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

У ЗНУ діє Положення про підвищення кваліфікації та стажування НПП <https://is.gd/eTiqi6>, яке фіксує право на підвищення свого професійного рівня, у т.ч на підвищення кваліфікації та стажування не рідше одного разу на п'ять років. Обсяг підвищення кваліфікації НПП протягом п'яти років не може бути меншим ніж 6 кредитів ЕКТС. Мета підвищення кваліфікації: забезпечення викладання на високому науково-теоретичному і методичному рівні навчальних дисциплін відповідної ОП, провадження наукової діяльності; підвищення професійного рівня, педагогічної майстерності, наукової кваліфікації. ЕГ відмічає низький рівень академічної мобільності, міжнародних стажувань НПП, що пояснюється умовами карантину (ОП діє з 2020 р.) Закордонні стажування проходили: О.Сазонова 2016 р.; В.Банах 2019 р.; О.Федченко, 2019, 2020 р). У рамках особистісного професійного саморозвитку викладачі А.Банах, В.Банах, О.Сазонова отримали сертифікати з іноземної мови В2 (дод.6.1). Викладачі кафедри МБА взяли участь у семінарах, вітчизняних та міжнародних конференціях, (дод. 4.3), мають публікації у фахових збірниках. Ректором, першим проректором та проректором з наукової роботи і бухгалтерією, відповідно до Положення, можуть визначатись обсяги можливого матеріального заохочення. Н.Данкевич отримала заохочення за захист дисертації (наказ № 989-к від 16.12.2020) та публікації в Scopus та WoS (наказ № 218 -к від 16.03 2021) (дод. 6.1). Відповідно до Колективного договору ЗНУ (Додаток 12) https://www.znu.edu.ua/docs/kolektivnij_d-r_2017-2022.pdf визначені порядок та умови стимулювання працівників. ЗВО стимулює професійне зростання, що підтверджено Наказами про преміювання викладачів групи забезпечення ОП за результатами щорічного рейтингування у 2020 р. премійовані В.Банах, Ю.Єгоров, О.Сазонова, О.Фостащенко. Грамотами та подяками нагороджені К.Архіпова, А.Банах, О.Добровольська, Л.Полікарпова (дод. 6.2). Дієвість систему матеріального заохочення за високі досягнення в навчальній, методичній, науковій, організаційній роботі підтверджено під час зустрічей 1 та 2. На сайті ЗНУ представлено критерії рейтингового оцінювання <https://is.gd/rbpZ9o> за параметрами: навчально-методична робота, наукова діяльність, міжнародна діяльність, грантова, проектна робота, інші здобутки. Сторінка сайту ЗНУ "Рейтингове оцінювання НПП" <https://is.gd/geotul> презентує результати рейтингування науково-педагогічних працівників за підсумками діяльності за рік, окремо професори, доценти, асистенти, викладачі, старші викладачі. У загальному рейтингу ЗВО викладачі кафедри МБА: серед 111 професорів ЗНУ Ю.Єгоров 90-й, серед 385 доцентів ЗНУ А.Банах 7-й, О.Фостащенко 116-й, О.Федченко 128-й, серед 79 асистентів і старших викладачів ЗНУ К.Архіпова 56-а, І.Гребенюк 50-й, О.Гребенюк 42-а, В.Сілогаєва 22-а, Л.Полікарпова 19-а (дод.6.1)

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Стимулювання розвитку викладацької майстерності у ЗНУ забезпечується заходами матеріального та морального заохочення, здійснюється преміювання кращих викладачів за високі досягнення та показники в навчальній, методичній, науковій, організаційній роботі. У рамках професійного розвитку НПП кафедри МБА у 2021 р пройшли курс «Психолого-педагогічні засади викладацької майстерності у вищій школі» (6 кр.) у Школі педагогічної майстерності ЗНУ <https://is.gd/DogC9n>, яка сприяє впровадженню в освітній процес активних, інтерактивних, ігрових, проблемних та інших сучасних інноваційних технологій, форм і методів підготовки. Школа організовує тренінги (02.03.2021 для молодих викладачів <https://is.gd/nxrRdb>), розглянуто тему написання заявок на освітні проекти як умову успішної академічної кар'єри. У ЗНУ діє Центр післядипломної освіти, постійно діючими є курси підвищення кваліфікації за програмами: Психолого-педагогічний супровід учнів із особливими потребами в умовах інклюзивного освітнього простору, впроваджуються курси Підвищення кваліфікації відповідальних виконавців – виконробів – окремих видів робіт (послуг), пов'язаних зі створенням об'єктів архітектури, підвищення кваліфікації за програмою «Українська мова в діловій сфері», послуги Центру інтенсивного вивчення іноземних мов

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Діє чітка процедура конкурсного добору викладачів ОП. Викладачі поєднують освітню та практичну діяльність. До проектування та реалізації ОП долучені роботодавці з великим практичним досвідом. ЗНУ сприяє професійному розвитку викладачів, передбачена система заходів стимулювання НПП, матеріального та морального заохочення на основі рейтингових показників. Викладачі мають сертифікати з іноземної мови В2, беруть участь у конференціях, мають публікації у фахових збірниках, пройшли курси у Школі педмайстерності ЗНУ, займаються саморозвитком, самоосвітою в архітектурній сфері.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

У групі забезпечення ОП превалюють фахівці інженерно-технічного профілю, які здійснюють наукову діяльність за напрямом 192 Будівництво та цивільна інженерія. Рекомендуємо посилити колектив кафедри НПП з фаховою освітою, фахівцями, що займаються проблемами теорії, історії та практики сучасної архітектури та зможуть забезпечити програмні результати навчання ОП. Практика співпраці з роботодавцями недостатньо систематизована, може бути значно ширшою, з урахуванням їх зацікавленості ОП. Рекомендуємо при оновленні ОП врахувати побажання архітекторів-практиків щодо підвищення рівня та обсягу викладання програмних продуктів проектування, приділити увагу вивченню нормативних документів архітектурно-будівельної галузі. ЕГ відмічає низький рівень академічної мобільності, міжнародних стажувань НПП. Для досягнення цілей ОП бажано розвивати практику стажування викладачів у закордонних закладах освіти

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Академічна та професійна кваліфікація НПП достатньо висока, здійснюється робота щодо посилення кадрового складу фахівцями архітектурної галузі, викладачі поєднують освітню та практичну діяльність, долучені роботодавці з великим практичним досвідом. Визначений низький рівень академічної мобільності, міжнародних стажувань НПП покращиться зі зняттям карантинних обмежень, ЗВО має можливості організації міжнародного співробітництва, чинний стан не перешкоджає досягненню заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

ЗВО має розвинуту інфраструктуру, дві локації-основна частина та корпуси ІННІ, на сайті ЗВО є схема корпусів тільки основної частини. Переважно навчання за ОП відбувається в корп.№9-11,6, інформація про площу приміщень <https://bit.ly/3nsYLde>. Відеоролик <https://youtu.be/gamWxq-zNxA> показує належний рівень матеріально-технічних умов навчання, проживання у гуртожитку, фонди і послуги бібліотеки, потужний спорткомплекс та зал ІННІ, комп'ютерний клас кафедри МБА (21 комп'ютер, оновлене ліцензійне програмне забезпечення AutoCAD, ArchiCAD, MOffice). Зауважимо, що студенти і роботодавці висловлювалися про необхідність суттєвої модернізації комп'ютерного обладнання та програмного забезпечення (архітектори Д.Романов, М.Чачарський, зустріч 5) за сучасними потребами галузі. Для занять з мистецьких дисциплін обладнані окремі аудиторії (на підгрупу 10-12 осіб), які мають мольберти, наочні матеріали, наразі забезпечує кафедра дизайну ф-ту соціальної педагогіки ЗНУ у 6 корпусі, але вже створено власну аудиторію кафедри МБА, закуплені мольберти. Студія архітектури та дизайну САД <https://is.gd/uUsabj> не має відповідного приміщення, облаштована у лекційній аудиторії, для скульптурно-макетних робіт використано будівельну лабораторію, умови наразі незадовільні. Гарант розповів про ремонтні роботи 9 корпусу та гуртожитку (дах, вікна, інженерні мережі, санвузли) <https://is.gd/iJFPoY>, керівники ЗВО запевнили, що є значні ресурси аудиторій, які будуть включені у навчання (проректор Ю.Каганов, зустріч 6), проходить тендер на клас з 15 комп'ютерів покращених графічних можливостей). Існує практика внутрішніх грантів ЗНУ, іноземні грантові кошти на ОП не задіяні. Комбінат харчування є у основному кампусі. Корпус 9 має буфет, студенти висловили побажання його розширення, наразі переважно харчуються у міських закладах. У ЗВО добре організовано дистанційне навчання у CE3N Moodle, проведено тренінги для викладачів, є ліцензія Cisco Webex, корпоративні акаунти Zoom, Google Meet, сервіс BigBlueButton, на кафедрі МБА обладнані робочі місця викладачам для онлайн-занять. ЕГ підтверджує ефективність роботи та повноту наповнення курсів у CE3N Moodle (наданий доступ, демонстрація на зустрічі 8), хоча є дисципліни, які недостатньо наповнені (кр 4.2), постійно ведеться робота з розміщення навчальних матеріалів, висловлені ЕГ зауваження щодо змісту тестів, надання прикладів робіт та ін. кафедра МБА готова врахувати. ЗВО контролює наповнення та відповідність матеріалів (зустріч 9, навч.лабораторія інформаційного забезпечення освітнього процесу навчального відділу, Н.Кириченко). Навчально-методичне забезпечення ОП повно розроблено викладачами (перелік у дод.7, 68 позицій), це посібники, конспекти лекцій, методичні рекомендації до завдань і практик, доступні у паперовому вигляді у бібліотеці, електронні версії у Moodle. Фінансові, матеріально-технічні ресурси є достатніми для реалізації цілей ОП та досягнення програмних результатів навчання, однак, очевидна потреба їх покращення

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

На території основних корпусів ЗНУ, ІННІ вільний доступ до мережі Інтернет, що підтверджено НПП та студентами, у гуртожитку тільки у зонах для навчання. Надано перелік доступних послуг ЗВО (дод.7), зокрема, для студентів всіх ОП функціонує спорткомплекс з ігровою, тренажерною, фітнес, гімнастичною залами, заняття секцій проходять за розкладом. Наукова бібліотека ЗНУ має окремий сайт <http://library.znu.edu.ua/>, значні ресурси, доступні студентам та НПП безоплатно: підручники, посібники, методичні матеріали, періодичні видання, які відповідають предметній області ОП (зустріч 7, виступ директорки Н.Чалої). Надаються безоплатні послуги: читальні зали з комп'ютерами, доступ до ресурсів WoS, Scopus, електронний каталог з онлайн доступом, консультація бібліографа та методична допомога у роботі з матеріалами, віртуальні книжкові виставки, перевірка на плагіат системою Unicheck <http://library.znu.edu.ua/2365.ukr.html>, електронний архів фахових видань (відсутні за спеціальністю 191), є перелік платних послуг <http://library.znu.edu.ua/2360.ukr.html> у скануванні літератури та надсиланні матеріалів, доступу до ресурсів ScienceDirect та SpringerLink. Подано інформацію про безкоштовні вебінари та тренінги від різних компаній. ЗВО має Інституційний репозитарій <https://dspace.znu.edu.ua/xmlui/?locale-attribute=uk>, структурований за кафедрами, передбачено розміщення кваліфікаційних робіт; діє електронна система СИНАП <http://scientific-rating.znu.edu.ua/> обліку та пошуку публікацій. Студенти підтвердили можливість вільного безоплатного доступу до інфраструктури та необхідних інформаційних ресурсів (зустріч 3), однак послугами бібліотеки користувались мало. Результати анкетування (<https://is.gd/ijnZmv> блок 9): достатні матеріально-технічні ресурси ЗВО для реалізації завдань та цілей ОП вказали 81,8% опитаних, 90,9% зазначили можливість вільного безоплатного доступу до ресурсів наукової бібліотеки

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

У Стратегії розвитку ЗНУ <https://is.gd/L8wAj4> прописані показники на поч.2023 р(п.4), зокрема, завершення капітального ремонту усіх корпусів, оновлення меблів та обладнання (35% аудиторій зі стаціонарним мультимедійним устаткуванням), збільшення аудиторного фонду за рахунок нового навчально-лабораторного корпусу, продовження модернізації комп'ютерного забезпечення, продовження програми енергозбереження та модернізації обладнання, заміна вікон і дверей у корпусах і гуртожитках, модернізація актових і спортзали в корп №2, побудова сучасного стадіону і спортмайданчиків, продовження благоустрою студмістечка, модернізація комбінату харчування, розвиток бази «Славутич» (смет.Кирилівка), біостанції о.Хортиця. За Положенням про організацію фізвиховання і масового спорту в ЗНУ <https://is.gd/Rt7knt> забезпечено широкий вибір студентами засобів фізкультури і спорту для оздоровлення, підвищення працездатності, у ОП передбачена ЗПЗ Фізичне виховання (3 кр, 1 сем), студенти займаються у секціях (зустріч 3). На території ІННІ є медпункт, робітник з медичною освітою, були випадки занедужання студентів, оперативно надано невідкладну медичну допомогу, надалі залучено лікарів. Проводиться вакцинування викладачів та співробітників. Сторінка психолога ЗНУ <https://is.gd/XJdFYc> інформує про роботу зі створення психологічних умов творчого розвитку, мотивації до самовиховання, адаптації студентів, моніторинг проблем. Надано контакти органів соціального захисту у Запоріжжі, телефон довіри, поради студентам зі стресостійкості, методичні рекомендації з попередження алкоголізму, наркоманії, суїцидальної поведінки. Психолог І.Марті надає консультативно-методичну допомогу, проводить психологічну діагностику. Відділ охорони праці та пожежної безпеки <https://is.gd/CWPEAA> проводить інструктажі, лекції з безпеки життєдіяльності, надає методичні рекомендації, зокрема, алгоритму дій при COVID-19. Перед заняттями ОП проводиться інструктаж з техніки безпеки. Корпуси обладнані протипожежними засобами. Відділ мобілізаційної роботи та цивільного захисту <https://is.gd/pfk7wa> знайомить з правилами дій під час надзвичайних ситуацій, ознак терористичних злочинів, надає пам'ятки про безпеку на воді, поведінки у гуртожитках та ін. Студ.самоврядування приділяє увагу потребам та інтересам здобувачів (зустріч 4), всі пропозиції і побажання, надані онлайн чи особисто, Голова студради повідомляє керівництву ЗНУ, отримані відповіді публікуються у Телеграм. Активна діяльність студради ЗНУ, ІННІ (кр.2.6) у численних культурно-масових та спортивних заходах висвітлена на сайті ЗВО, у соцмережах. Студ.сектор профспілки ЗНУ <https://web.znu.edu.ua/profcom/> через комісії з культурно-масової роботи, працевлаштування, житлово-побутової та оздоровчої здійснює захист прав та інтересів студентства, надає соціальну допомогу. Надані приклади діяльності ЗВО доводять піклування про життя та здоров'я здобувачів. Результати анкетування (<https://is.gd/ijnZmv> блок 9): 90,9% оцінили освітнє середовище ЗНУ як безпечне

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Освітню підтримку здійснюють викладачі ОП у повному навчально-методичному забезпеченні (дод.7.2). Діють Освітні центри ЗНУ: курси, тренінги, семінари <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu>, зокрема, післядипломна освіта, додаткові платні послуги з вивчення іноземних мов. ЗНУ забезпечує повну інформаційну підтримку здобувачів через сайт ЗНУ <https://www.znu.edu.ua/ukr/university> за елементами: Університет, Абітурієнту, Навчання, Наука, Міжнародна діяльність, Студентське самоврядування, посилання на офіційні сторінки соцмереж. Подано актуальну інформацію щодо новин, навчального процесу, наукових подій, пропозицій участі тощо. Сторінка ІННІ <https://www.znu.edu.ua/ukr/university/11929> надає інформацію щодо організації навчання: перелік кафедр, освітні програми, силабуси, вибіркові дисципліни, практична підготовка, наукова діяльність. Для студентів ОП на

сторінці кафедри МБА <https://is.gd/fJAsJo> подано лише склад кафедри, дисципліни як перепосилання на СЕЗН Moodle. Організаційна, консультативна, соціальна підтримка регулюється документами ЗНУ, забезпечена взаємодією структур ЗВО (ректорат, дирекція ІННІ, завідувачі та колектив кафедр, студентське самоврядування, куратори, старости груп), кожен відділ <https://is.gd/oTjidp> має сторінки на сайті ЗВО, відкритий до звернень, можливі особисті консультації. Важливі послуги Відділу доуніверситетської підготовки, профорієнтації та працевлаштування <https://bit.ly/3ezHhI3>, у інформації, консультаціях, пошуку вакансій, спільних проектах з роботодавцями. Відділ виховної роботи http://sites.znu.edu.ua/liberal_edu/ провадить консультації, лекції у Музеї історії ун-ту, екскурсії, роботу у гуртожитках, організує дозвілля молоді. Куратор групи здійснює первинне консультування. ЗНУ передбачає видатки на студ.самоврядування, підтримку здоров'я, зокрема, лікування COVID-19 (звіт Ректора <https://is.gd/nukhGq>). Призначаються соціальні стипендії <https://is.gd/FCqQou> для 11 категорій, субсидії через профспілку, благодійна допомога фонду «Юніверс», академічні та іменні стипендії. Положення про організацію фізвиховання та масового спорту ЗНУ <https://is.gd/Rt7knt> забезпечує вибір напрямків фізичної активності студентів, проводиться спартакіада. На сайті ЗВО подано перелік навчально-спортивних секцій з видів спорту <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/11702>, активні посилання на РП і методичні матеріали. Центр освітніх послуг для іноземних громадян надає всі види підтримки <https://is.gd/eouZsU>: постійний контакт зі студентами, онлайн зустрічі, оформлення медичної страховки, посвідки на проживання, інших документів (зустріч 7, В.Журба). Іноземні абітурієнти проходять 9-місячні підготовчі курси з вивченням укр.мови, на ОП тільки для набору 2020р. на 1 курс (більшість переведені з інших ЗВО та ОП з вивченням російської мови), що спричиняє певні труднощі у вільному володінні ними українською мовою. Результати анкетування (<https://is.gd/ijnZmv> блок 9): 90,9% вважають достатньою інформаційну підтримку, 81,8% - належну соціальну підтримку

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

У нормативних документах ЗНУ зафіксовані вимоги для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, зокрема, у Стратегії розвитку ЗНУ https://www.znu.edu.ua/docs/2020/_rozvitku_znu_onovlena1.pdf серед показників, які плануються на поч.2023 р. п.4.18. Доступність до навчальних приміщень осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп. Сторінка сайту ЗНУ Умови доступності закладу освіти для навчання осіб з особливими освітніми потребами https://www.znu.edu.ua/4272_ukr.html подає Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ https://www.znu.edu.ua/docs/2019/poryadok_suprovodu.pdf, зафіксовано норми пересування, коректного спілкування, фізичної допомоги. Корпуси ЗНУ, задіяні у ОП, обладнані зовнішніми і внутрішніми пандусами, ліфтами (дод.7), постійно продовжується реконструкція освітнього простору університету задля комфортного перебування осіб з особливими потребами

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Врегулювання конфліктних ситуацій керується Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ <https://bit.ly/2R4V8oU>, створено Комісію з розгляду конфліктних ситуацій, визначено порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у таких сферах: запобігання корупції та врегулювання конфлікту інтересів, протидія дискримінації, сексуальним домаганням та регулювання конфліктів у міжособистісних стосунках суб'єктів освітнього середовища, конфлікти в освітньому процесі. Р.3 Положення визначає порядок подання та розгляду скарг: скарга на ім'я Ректора подається у письмовій/електронній формі до Комісії, або електронною поштою, Комісія розглядає скаргу протягом десяти робочих днів, приймає рішення про задоволення/відхилення скарги, вносить пропозиції щодо вжиття заходів. ЗНУ забезпечує реалізацію антикорупційного законодавства, на сайті є сторінка Запобігання корупції <https://www.znu.edu.ua/3637.ukr.html>, де розміщено інформацію про нормативно-правові антикорупційні документи, плани заходів запобігання та протидії корупції, пам'ятка щодо застосування антикорупційного законодавства, інформація щодо конфлікту інтересів, посилання на відповідні освітні, інформаційні ресурси тощо. Подано контакти уповноваженої особи, скриньки довіри <https://cutt.ly/ox9aZ2z>, проводяться ознайомчі лекції з роз'ясненнями питань запобігання корупції. Учасники освітнього процесу можуть звертатися до Юридичного відділу ЗНУ <http://sites.znu.edu.ua/legaldepartment/>, який проводить особистий прийом громадян, до студентського самоврядування, на телефон довіри психолога. Центр гендерної освіти <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/129> займається протидією насильству, сексизму, булінгу, проводить заходи їх попередження, інформування студентства. Результати анкетування (<https://is.gd/ijnZmv> блок 7): більшість здобувачів (90,9%) знають правила та процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ, 9,1% – вагалися з відповіддю; 63,6% зазначили, що їм відомі правила та процедури надання пропозицій та розгляду скарг від студентів, 18,2% не знають про це; 63,6% не стикалися з будь-якими дискримінаційними проявами, 9,1% – вагалися з відповіддю, 27,3% дали ствердну відповідь, що потребує додаткового аналізу, більш активної роз'яснювальної роботи з викладачами, колективом щодо коректної поведінки. На зустрічі з студентами вказали, що знайомі з порядком вирішення конфліктних ситуацій. Фактів конфліктів, корупції, сексуальних домагань, дискримінації на ОП не виявлено, скарги відсутні

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Розвинута інфраструктура ЗВО, потужний спорткомплекс, значні ресурси і спектр безоплатних послуг наукової бібліотеки, Інституційний репозитарій, електронна система СИНАП обліку та пошуку публікацій. У ЗНУ добре організовано дистанційне навчання у CE3H Moodle, проведено тренінги для викладачів, забезпечено використання різних освітніх платформ, обладнані робочі місця викладачів для онлайн-занять, електронні курси Moodle наповнюються навчальними матеріалами, їх зміст перевіряє навчальний відділ. Навчально-методичне забезпечення ОП доволі повно розроблено викладачами ЗНУ. Постійно укріплюється матеріально-технічна база ЗНУ, проведено ремонтні роботи 9 корпусу та гуртожитку (дах, вікна, інженерні мережі, санвузли, холи), здійснюється обладнання спеціалізованих аудиторій за потребами ОП Архітектура та містобудування. ЗВО приділяє значну увагу організації фізичного виховання і спорту, практичний психолог надає консультативно-методичну допомогу, проводить психологічну діагностику. Активна робота відділів охорони праці та пожежної безпеки, цивільного захисту. Плідна діяльність студради ЗНУ, ІННІ у залученні здобувачів до численних культурно-масових та спортивних заходів. Вільний безоплатний доступ до інформаційних ресурсів, повна інформаційна підтримка через сайт ЗВО. Надані приклади діяльності ЗВО доводять піклування про життя та здоров'я здобувачів. Чітка і зрозуміла політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій, які доступні для всіх учасників освітнього процесу

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Комп'ютерний клас для здобувачів ОП обладнано мінімальним програмним забезпеченням, що, за запитами здобувачів і роботодавців, потребує суттєвої модернізації за сучасними потребами галузі. Студія архітектури та дизайну САД не має відповідного приміщення, облаштована у лекційній аудиторії, для скульптурно-макетних робіт використано будівельну лабораторію, умови наразі незадовільні. Рекомендуємо розвивати матеріально-технічну базу ЗВО в напрямку забезпечення потреб ОП Архітектура та містобудування. Студенти з Марокко мають певні труднощі у вільному володінні українською мовою. ЕГ рекомендовано активізувати роботу щодо покращення рівня володіння українською мовою серед іноземних студентів.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Виходячи з огляду матеріально-технічної бази, аналізу документів, зустрічей із стейкхолдерами, можна зробити висновок, що ОП має достатній рівень узгодженості із якісними характеристиками за всіма підкритеріями Критерію 7 з несуттєвими недоліками, які не знижують якість освіти за ОП у даний час, а передбачають покращення умов освітнього середовища на перспективу. Відмічені недоліки є несуттєвими і можуть бути усунені найближчим часом.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Загальна політика розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм у ЗВО врегульована відповідними документами: Положенням про розроблення та оформлення освітньої програми <https://cutt.ly/sxLdaEK>, Положенням про організацію освітнього процесу в ЗНУ <https://is.gd/qLD6um>, які містять повну інформацію щодо порядку організації та проведення, аналізу та використання результатів різних видів моніторингу ОП стосовно якості освітнього процесу. ОП 191 Архітектура та містобудування створена за ініціативи: випускників і здобувачів-іноземців ІННІ ЗНУ з ОП 192 Будівництво та цивільна інженерія в інтересах конкурентоспроможності на національному ринку праці; роботодавців регіону (Управління містобудування та архітектури Запорізької ОДА, Запорізька НСАУ, ТОВ Укргенплан та ін.) для забезпечення кваліфікованих кадрів у розробленні проектної документації об'єктів архітектури та містобудування. Дотримано всіх процедур затвердження та перегляду ОП на рівні випускової кафедри МБА, Інституту та керівних структур ЗВО. Вченою радою ЗНУ затверджено ОП для набору 2020/21н.р. 27.12.19, було внесено зміни за узгодженням з прийнятим Стандартом спеціальності 191, розглядом пропозицій всіх груп стейкхолдерів та затверджено ОП зі змінами 27.10.20 (інформація у додатку 8). Надалі ОП має переглядатися раз на рік (Гарантом до 1 лютого поточного на наступний н.р.), при потребі покращення ОП групою забезпечення вносяться зміни або доповнення за підсумками розгляду пропозицій Гаранта і стейкхолдерів, аналізом результатів анкетування учасників освітнього процесу, кадрових змін. Всі пропозиції та прийняті рішення подано у додатку 8 (протоколи у дод.8.2). На даний час Проект ОП і навчального

плану 2021-22 н.р. затверджені Вченою радою Інженерного навчально-наукового інституту 26.03.21. Надані на запит ЕГ матеріали показали залучення до розгляду ОП на засіданнях кафедри МБА, Вченої ради ІННІ студентів, роботодавців (протоколи у додатку 8). ОП діє один навчальний рік, по завершенні якого планується підведення підсумків, обговорення та аналіз здобутків та недоліків у колективі викладачів, з'ясування та прийняття до відома зауважень студентів

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Під час започаткування ОП у 2020-21 н.р. студентами 1 курсу (О.Кравченко від студ.активу) внесено пропозицію додати дисципліну «Вступ до архітектурно-будівельної діяльності», що було враховано (протокол 02.10.20, дод.8.2). На зустрічі студенти схвально говорили про результати вивчення курсу. При обговоренні проекту ОП на 2021-22 н.р. враховане побажання студентів 3 курсу щодо курсу «Архітектурно-конструктивні рішення доріг і мостових переходів» з метою опрацювання стратегічних об'єктів інфраструктури України та інших країн. Пропозицію обговорено під час круглого столу 15.03.21 <https://is.gd/EOZcB9>, затверджено кафедрою (протокол 17.03.21 у дод.8.1). Корисним було б врахування більш конкретних побажань студентів щодо змісту дисциплін, характеру практичних завдань, які б надавалися під час та по завершенню семестру викладачу, куратору, зав.кафедрою через безпосередні звернення або анонімно. У Положенні про студ.самоврядування ЗНУ <https://cutt.ly/sxM7pst> документована участь у періодичному перегляді освітніх програм. Під час зустрічі 4 голова студради ЗНУ Є.Гуков, голова студради ІННІ М.Сьомчина підтвердили участь у засіданні Вчених рад, де обговорювалась ОП Архітектура та містобудування, зауважень не виникало. Однак, на зустрічах представники студрад не назвали конкретних потреб здобувачів ОП, що скоріш обумовлено обмеженням спілкуванням у карантині. Відділом моніторингу якості освіти здійснюються соціологічні дослідження за різними ОП <https://is.gd/8RIbM4> щодо покращення організації освітнього процесу. Анкетування здобувачів ОП проведено у грудні 2020 р. за 10 блоками питань <https://is.gd/ijnZmv> за позиціями: поінформованість за ОП та документами ЗНУ, оцінка освітнього процесу, змісту, дисциплін та контрольних заходів ОП, академічна доброчесність, оцінка матеріально-технічного забезпечення, навчання в умовах карантину. Блок 3 містив питання: доступність інформації з організації навчання, задоволеність результатами, якістю методичного забезпечення, обсягом навантаження. Більшість здобувачів (90,9%) задоволені результатами навчання. Блок 4 пропонував визначити найбільш корисні курси (перевага віддана Арх.проектуванню), оцінити методи та форми проведення занять, якість теоретичної та практичної підготовки (90,9% та 81,8% задоволені), 90,9% задоволені об'єктивністю та формами оцінювання, розподілом годин та переліком дисциплін (81,8%). Інформацію обговорено на кафедрі МБА (протоколи у дод.8.2). Передбачено, що студенти надаватимуть пропозиції за результатами вивчення конкретної дисципліни здебільшого в CE3H Moodle <https://moodle.znu.edu.ua/>, через звернення до студентського самоврядування, кураторів та викладачів з побажаннями. Здобувачі зазначили, що під час семестру викладачі час від часу цікавляться враженнями здобувачів, просять висловити побажання щодо вдосконалення змісту (зустріч 3). Зауважимо низьку активність студентів у наданні пропозицій.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

ЕГ встановила, що під час розроблення, на початку реалізації ОП у 2020-21 н.р. проектна група, надалі Гарант і група забезпечення весь час плідно контактували з роботодавцями Запоріжжя та регіону. Зацікавленість роботодавців висловлена у наданих відгуках і рецензіях <https://is.gd/JXFWZs>, участі роботодавців у спільних засіданнях кафедри МБА з обговорення цілей та змісту ОП, наданні пропозицій та рекомендацій щодо змін структури Навчального плану і змісту окремих дисциплін (інформація, протоколи у дод. 8.2). Враховано контингент іноземних студентів, на ОП надано відгук директора Будівельно-дизайнерської компанії В.Е.Т SI Technique С.Іссама <https://is.gd/EIfPQ1>, який зазначив вагомість підготовки архітекторів для проектних бюро Марокко, висловив побажання більше уваги приділяти вивченню національних особливостей архітектури різних країн, вивчати державні нормативні документи. Можливо запровадити заходи безпосереднього спілкування архітекторів-практиків зі студентами не тільки на практиці (3-4 курси), але і з першокурсниками для розуміння ними перспектив і потреб професії, що позитивно вплине на якість освіти. Анкетування роботодавців ОП проведено у грудні 2020 р. за 5 блоками питань <https://is.gd/d7RbRm>: загальна оцінка ОП, оцінка практичної складової, співпраця з Інститутом, залучення до наукової діяльності за ОП, залучення до підвищення якості навчання. Результати довели, що більшість практиків було залучено до розробки проекту ОП (66,7%), всі брали участь у перегляді змісту ОП, їх пропозиції враховувалися. Всі опитані обізнані з цілями ОП та програмними результатами (33,3% – повною мірою 50,0% обізнані, решта частково). 83,3% вказали, що в ОП враховано, 16,7%, що скоріше враховано тенденції розвитку ринку праці. 100,0% вважають, що регіональний аспект враховано. Більшість (83,3%) вказали, що в той чи інший мірі, залучалися до обговорення процедури формування індивідуальної освітньої траєкторії на ОП. 66,6% роботодавців залучалися, 16,7% частково залучалися до обговорення проходження практики здобувачами та розробки програми і методичних рекомендацій до практик. Відділ доуніверситетської підготовки, профорієнтації та працевлаштування ЗНУ <https://is.gd/IGkztK> на сайті ЗВО пропонує роботодавцям співпрацю за напрямками: презентація компаній та програм стажування; проведення семінарів і тренінгів; участь у ярмарках вакансій; сприяння у відборі студентів та випускників для працевлаштування та стажування; створення та впровадження спільних програм. Є форми подання заявок. Слід вирішити організаційні питання, оскільки роботодавці не відвідують сайт, інформацію наразі не отримали (зустріч 5), але зацікавлені у таких видах співпраці, на що звернуто увагу на зустрічі 7

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

ОП діє перший рік, випускників ще немає (перший випуск у червні 2021 р.). Оскільки магістратури за спеціальністю 191 не відкрито, випускникам пропонується вступ на спеціальність 192 Міське будівництво та господарство на другий (магістерський) рівень вищої освіти. У структурі ЗНУ працює Відділ доуніверситетської підготовки, профорієнтації та працевлаштування, широко висвітлює кар'єрний шлях випускників: Асоціація випускників ЗНУ, сторінка "Відомі випускники ЗНУ" <http://sites.znu.edu.ua/bestgraduates/>, проєкт «Історії успіхів випускників ЗНУ» - К.Мальцева, випускниця ІННІ 2014 р. за спеціальністю «Міське будівництво та господарство» працює заст.директора «Агенції розвитку Широківської громади» в інтерв'ю підкреслила вагомість курсів вертикального планування, дисципліну Садове-паркове господарство (викладач Л.Полікарпова); В.Чепельова, випускниця спеціальності «Будівництво та цивільна інженерія» працює в представництві Громадської спілки «Зелений центр Метінвест», розповіла про творчий характер професії архітектора, події висвітлено на сторінці кафедри МБА <https://www.facebook.com/znu.dueid>. ЗНУ має традиції спілкування з випускниками, запроваджені спільні проєкти, проходять зустрічі, бесіди. На кафедрах ЗВО є напрацювання щодо спілкування з випускниками із залученням соціальних мереж, проведення опитувань, репортажів, інтерв'ю, зустрічей тощо

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у ЗНУ <http://surl.li/nekz> регламентується процес реагування на виявлені недоліки в освітній діяльності з реалізації ОП та періодичний перегляд ОП, у п.3.6 визначено, що відповідальними за впровадження та виконання ОП є випускові кафедри, науково-методичні комісії та вчені ради факультетів, навчальний відділ, перший проректор, Вчена рада університету. Заст.нач. навчального відділу Н.Кириченко підтвердила розгляд та позитивну оцінку поданого НП щодо відповідності нормам, основним вимогам Стандарту спеціальності (зустріч 9). У ЗНУ діє Відділ моніторингу якості освіти та ліцензування <https://www.znu.edu.ua/ukr/university/pidrozhdily/1165>, функціями якого є перегляд освітніх програм, проведення та аналіз анкетувань учасників освітнього процесу, зовнішніх стейкхолдерів. Відділом проведено опитування різних груп стейкхолдерів ОП (дві анкети для НПП, анкети для роботодавців, здобувачів) <https://is.gd/UN2z60>. Для кожної групи сформовано аналітичну презентацію з підсумком даних і рекомендаціями щодо виявлених недоліків, результати оприлюднено на сайті ЗВО. Оскільки опитування різних груп стейкхолдерів є одним з ключових методів збору інформації про якість ОП, доцільно звернути увагу на чіткість запитань, які давали б однозначні відповіді, можливо зменшити їх кількість, залучати студентське самоврядування, здобувачів до формування питань анкет, запропонувати альтернативні бліц-опитування. Інформацію про результати проведеного опитування всіх груп стейкхолдерів ОП (здобувачів, роботодавців, науково-педагогічних працівників) обговорено на кафедрі МБА (протокол у дод.8.2). Основними недоліками визначено: наявність розриву між теоретичним та практичним навчанням, недостатньо широкий перелік дисциплін за вибором, можливості підвищення кваліфікації НПП. Було прийнято рішення усунути відповідні зауваження шляхом: збільшення кількості годин на практичні заняття з дисциплін ОП, розширення переліку вибіркових дисциплін професійного циклу, розширення переліку закладів (підрозділів), в яких НПП кафедри могли б проходити підвищення кваліфікації (стажування). Надано доручення робочій групі опрацювати та врахувати результати опитування, розробити проєкт ОП і НП до 08.03.21 на наступний рік, що було виконано. Проєкт ОП і навчального плану 2021-22 н.р. затверджені Вченою радою ІННІ 26.03.21. Гарант повідомив, що вже внесені зміни за наданими ЕГ рекомендаціями (дод.10). Під час аналізу документів та зустрічей надано підтвердження ефективної роботи системи забезпечення якості вищої освіти на всіх рівнях. НПП, роботодавці та студенти висловили задоволення роботою кафедри, відділів, керівних структур щодо забезпечення якості освіти у ЗНУ, своєчасних дій. Всі надані рекомендації та зауваження були розглянуті, за доцільністю враховані у змінах ОП (дод.8)

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Акредитація первинна, вагомі зміни ОП відбулися за відповідністю до прийнятого Стандарту спеціальності 191 галузі знань 19 Архітектура та будівництво першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, який введено в дію 16.06.2020. Оновлену ОП зі змінами введено в дію наказом ректора ЗНУ №450 від 28.10.2020. У ЗНУ за 2020-21 рр проведено акредитаційні експертизи багатьох ОП різних рівнів, матеріали оприлюднено на сторінці Акредитація <https://www.znu.edu.ua/ukr/university/pidrozhdily/1165/1574> (Відомості СО, звіти експертів 2019-21 рр, висновки ГЕР, Рішення Нац.агентства), проведено 9 акредитацій бакалаврських програм. За зауваженнями та рекомендаціями ЕГ інших ОП, нормативна база ЗНУ поповнилася Положенням про неформальну освіту <https://cutt.ly/ClbLIG3>, Положенням про дуальну форму здобуття вищої та фахової передвищої освіти в ЗНУ <https://cutt.ly/NlbLMZ3>, Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ <https://cutt.ly/flbZqmw>, оновлені Положення про організацію освітнього процесу в ЗНУ, Порядок реалізації здобувачами вищої освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін у ЗНУ, модернізована процедура вибору навчальних дисциплін з введенням єдиного Блоку дисциплін вільного вибору студента у межах університету; активізовано наукову діяльність НПП

щодо підготовки публікацій у виданнях, включених до міжнародних наукометричних баз даних Web of Science, Scopus, створено Інституційний репозитарій академічних текстів <https://dspace.znu.edu.ua/xmlui>. З урахуванням акредитаційних вимог до якості освітніх програм, до групи забезпечення ОП введено нових штатних співробітників, до занять долучено архітекторів-практиків, проведено опитування різних груп стейкхолдерів, проаналізовано і взято до відома його результати, планується подальша робота з удосконалення освітнього процесу. На сайті ЗВО на сторінці Практична підготовка розміщено оновлену інформацію про організацію практик на ОП <https://www.znu.edu.ua/ukr/university/11929/12592>, подано Наскрізню програму практик, РП практик та Методичні вказівки, перелік баз практик, розроблено силабуси навчальних дисциплін. ЕГ пересвідчилася, що оновлення і удосконалення ОП 191 Архітектура та містобудування організовано добре, на постійній основі

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Повно представлено у відкритому доступі документи та матеріали моніторингу та забезпечення якості освіти, політики та практики забезпечення академічної доброчесності. ЗВО активно популяризує академічну доброчесність серед здобувачів освіти та НПП, організовує різноманітні заходи (кр.5.4). Правила і норми дотримання академічної доброчесності визначено у Кодексі академічної доброчесності ЗНУ <https://cutt.ly/AxOOCkU>, з яким ознайомлені всі учасники освітнього процесу. Представники студентського самоврядування здійснюють інформування студентів про академічну доброчесність у Telegram-каналі ЗНУ <https://t.me/srznu>, у соцмережах та на зустрічах зі здобувачами. Гарант та колектив кафедри долучаються до заходів ЗВО (дод.5.2), проводять роз'яснювальну роботу серед здобувачів, насамперед тих, що готуються до доповідей на науково-практичних конференціях, подають тези доповідей до друку, починають працювати над курсовими проектами та кваліфікаційними роботами. Запроваджена перевірка курсових проектів і завдань на антиплагіат (дод.5.1) за ППОП 2 Основи розпланування територій міст, ППС 13 Архітектурні конструкції та ін., передбачена перевірка кваліфікаційних робіт (травень-червень 2021 р) за допомогою програми Unicheck. Питання академічної доброчесності піднімаються на Вченій раді ІННІ, зокрема при рекомендації навчально-методичних і наукових видань до друку. На зустрічі зі студентами з'ясовано, що вони не повністю обізнані щодо своїх прав впливу на якість освіти, розуміння важливості її формування як повноправних учасників освітнього процесу, викладачі теж недостатньо активно подають пропозиції щодо цілісної оцінки та покращення змісту ОП поза пропонованими анкетами як зацікавлені сторони, вбачають основним методом покращення змісту закріплених за ними дисциплін, лише ініціативна група викладачів (Л.Полікарпова, Ю.Єгоров та ін.) намагаються цілісно розглядати варіанти удосконалення ОП. Можливо доцільно провести власне анкетування за змістом ОП, з деталізацією робочих питань. Відзначаємо корпоративну етику ЗВО, яка сприяє вдосконаленню ОП та освітньої діяльності за нею, прагнення Гаранта, кафедри до постійного розвитку та вдосконалення. Під час зустрічей, керівництво та менеджмент інституту не приховували, що є слабкі місця і, що досвід, який стосується змісту і методів викладання профільних дисциплін ОП Архітектура та містобудування, недостатній. Висловлено сподівання, що рекомендації НА допоможуть вирішити існуючі проблеми та скерувати у правильному напрямі

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Дотримано всіх нормативних процедур затвердження та перегляду ОП на рівні випускової кафедри МБА, Інституту та керівних структур ЗВО, до розгляду ОП було залучено студентів, роботодавців. Всі надані рекомендації та зауваження були розглянуті, за доцільністю враховані у змінах ОП. Відділом моніторингу якості освіти здійснюються соціологічні дослідження щодо покращення організації освітнього процесу, проведено анкетування всіх груп стейкхолдерів ОП Архітектура та містобудування, для кожної групи сформовано аналітичну презентацію з підсумком даних і рекомендаціями щодо виявлених недоліків, результати оприлюднено на сайті ЗВО, обговорено на кафедрі МБА. ЗНУ має традиції спілкування з випускниками, запроваджені спільні проекти, проходять зустрічі, бесіди. Повно представлено у відкритому доступі документи та матеріали моніторингу та забезпечення якості освіти, політики та практики забезпечення академічної доброчесності. Відзначаємо корпоративну етику ЗВО, яка сприяє вдосконаленню ОП та освітньої діяльності за нею, прагнення Гаранта, колективу кафедри до постійного розвитку та вдосконалення

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Пропоновані заходи співпраці ЗВО з роботодавцями як форми подання заявок через сайт не працюють, слід вирішити організаційні питання інформування роботодавців щодо різноманітних варіантів спілкування, зокрема зі студентами різних курсів, що позитивно вплине на якість освіти. Поза поданням пропозицій здобувачів із введенням нових курсів, не запроваджена практика врахування конкретних побажань студентів щодо змісту дисциплін, характеру практичних завдань тощо, які б надавалися під час та по завершенню вивчення дисциплін викладачу, куратору, зав.кафедрою через безпосередні звернення або анонімно. Здобувачі та викладачі не повністю обізнані щодо своїх прав впливу на якість освіти, зауважимо низьку активність надання пропозицій. Рекомендуємо

налагодити процес взаємодії, інформування всіх учасників освітнього процесу про ці можливості та роз'яснення можливих процедур участі, збір та аналіз поданих пропозицій та побажань студентів

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

На думку ЕГ, виявлені недоліки суттєво не впливають на якість освітнього процесу. Під час зустрічі з керівництвом та менеджментом інституту було підтверджено готовність всіх членів академічної спільноти до удосконалення та спільного вирішення питань задля досягнення підвищення якості освіти

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу чітко та зрозуміло розкриті в нормативних документах ЗНУ, регулюються Статутом ЗНУ https://www.znu.edu.ua/docs/2019/statut_znu.pdf, який затверджений 26.12.18 та Правилами внутрішнього розпорядку ЗНУ https://www.znu.edu.ua/docs/pravila_vnutr_shn_ogo_rozporyadku.pdf, які визначають основні обов'язки та права працівників та осіб, які навчаються в ЗНУ, основні обов'язки адміністрації, робочий час та його використання, режим роботи, заохочення за успіхи у роботі та навчанні, порядок прийняття та звільнення працівників. На сайті ЗНУ у вкладці Нормативні документи http://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/3647.ukr.html представлено документи, що регламентують освітній процес: Положення про організацію освітнього процесу в ЗНУ, Порядок реалізації здобувачами вільного вибору навчальних дисциплін, Положення про організацію та проведення підсумкового та поточного контролю, Положення про атестації здобувачів, розроблення ОП, розроблення НП, розподіл навчального навантаження, Положення про практичну підготовку здобувачів, дуальну форму навчання, порядок відрахування та поновлення студентів, порядок перезарахування дисциплін та визначення академічної різниці, визнання результатів отриманих у неформальній освіті, Положення про стипендіальну комісію, порядок формування рейтингів для виплат стипендій, організацію фізичного виховання, підвищення кваліфікації НПП та порядок проведення компенсаційних курсів. Функціонують офіційний сайт ЗВО <https://www.znu.edu.ua/>, сторінки ЗНУ у Facebook <https://www.facebook.com/univerzp> та Instagram <https://www.instagram.com/znu.official/>, де висвітлено багато інформації для вступників, можливості для здобувачів, події за участю представників ЗВО, вітання з пам'ятними датами та святами. Окремо функціонує сторінка ІННІ у фейсбуці <https://www.facebook.com/IngenerkaZNU/>

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Проект ОП було оприлюднено у встановлений для отримання зауважень/пропозицій від усіх стейкхолдерів час на офіційному сайті ЗВО, на сторінці громадських обговорень http://sites.znu.edu.ua/public_discussions/, де представлені доступні для обговорення проекти освітніх програм ЗНУ. Проект ОП 191 опубліковано для обговорень 16.04.2021р. Зауваження та пропозиції заінтересованим сторонам можна було надсилати до 16.05.2021р. на електронну скриньку. Станом на 21.05.2021р. проект ОП, розміщений на сайті, для обговорення має 13 переглядів. Результати обговорення не оприлюднені. Зауважимо низьку активність зовнішніх стейкхолдерів у поданні пропозицій до удосконалення ОП

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

На офіційному сайті ЗНУ https://www.youtube.com/channel/UC_HsyS3czipt7czldAHFZw є рекламні ролики про освітні програми інших спеціальностей, про ОП 191 є згадка у сюжеті Інженерного навчально-наукового інституту https://www.youtube.com/channel/UC_HsyS3czipt7czldAHFZw, на сторінці <https://www.facebook.com/IngenerkaZNU>. Кафедри ІННІ ЗНУ розміщені за посиланням <https://www.znu.edu.ua/ukr/university/11929>, однак наповнення

сторінок кафедр обмежується вкладками: викладачі, наукова діяльність та дисципліни кафедри. Для студентів ОП та інших заінтересованих сторін на сторінці кафедри МБА <https://www.znu.edu.ua/ukr/university/11929/12588/11996> подано лише склад кафедри (короткі персоналії викладачів), дисципліни як перепосилання на СЕЗН Moodle та наукова діяльність (загальний текст, немає конкретних даних), наразі відсутні розділи новин, посилення на сторінки кафедри у соцмережах. Не надано інформацію про цілі та очікувані результати навчання за ОП 191, про практику реалізації, не подано текст ОП, однак ці дані є на сайті ЗВО у розділах Навчання та Абітурієнту. Доцільно більше уваги приділити представленню інформації про освітню програму, включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти, висвітлювати процес розвитку ОП на сторінці випускової кафедри

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу чітко та зрозуміло розкриті в нормативних документах ЗНУ, регулюються Статутом ЗНУ та Правилами внутрішнього розпорядку ЗНУ, які розміщені у вільному доступі на сайті ЗВО. Наявні офіційні сторінки ЗВО, ІННІ, кафедри МБА у соцмережах. Проект ОП було оприлюднено на сайті ЗВО у встановлений час для отримання зауважень/пропозицій від усіх стейкхолдерів

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Результати обговорення проекту ОП не оприлюднені. Низька активність зовнішніх стейкхолдерів у поданні пропозицій до удосконалення ОП. Рекомендовано висвітлювати підсумки обговорень у майбутньому. Сторінка кафедри МБА на сайті ЗНУ містить недостатньо інформації про цілі та очікувані результати навчання на ОП, про практику реалізації ОП, обмежується вкладками: викладачі, наукова діяльність та дисципліни кафедри. Доцільно більше уваги приділити представленню інформації про ОП на сторінці випускової кафедри

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Проект ОП вчасно оприлюднено, сайт є наповненим та активно ведуться сторінки ЗВО у соцмережах. ОП має несуттєві технічні та організаційні недоліки за критерієм 9, які можуть бути усунені у короткі строки. Вони мають рекомендаційний характер і не впливають на якість навчання

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Реалізація ОП здійснюється лише один навчальний рік, але колективом проведена колосальна організаційна, методична робота, здійснено набір студентів на всі курси, організовано дистанційне навчання. За цей короткий час, очевидно, неможливо врахувати всі аспекти проектування оптимальної структури програми та її реалізації, однак, освітній процес здійснюється досить продуктивно. Відмітимо активність Гаранта, ініціативної групи викладачів - за рекомендаціями ЕГ під час акредитації вже розроблений оновлений варіант ОП та Навчального плану (додаток 10). Процедура проведення акредитації у ЕГ зауважень не викликала, гарна організація всіх зустрічей, позитивне налаштування на спілкування учасників освітнього процесу, всі матеріали та документи для складання звіту було

надано вчасно. Приємне враження від спілкування з архітекторами-практиками, які реально підтримують запровадження та розвиток архітектурної спеціальності у ЗНУ

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	E
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	не застосовується

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **умовна (відкладена) акредитація**.

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	ДОДАТОК 1.pdf	FhPeuKzYQoqj5oYiBzGrOYGb3ZtE7dxTtcS7OQ9cmGE=
Додаток	ДОДАТОК 2.pdf	WrQfiP2B/rOd/URh4QjGx+iYC+bgunmfNQFfL8EyoIo=
Додаток	ДОДАТОК 3.pdf	LHcBp7hLU4MGvHj+vCCbo6wepODTFeiEMtA2BTOSQ4g=
Додаток	ДОДАТОК 4.pdf	3PhedZiAqVIdpDnECfPo5zf7eqtyiT1ZGC/doCQJLAY=
Додаток	ДОДАТОК 5.pdf	iB71voFQzNgEUMqIDnMjHRt+79ILQfB1ka93S9Tn9ts=
Додаток	ДОДАТОК 6.pdf	oBRviSEtdGMcjzCiMV3FQznWv4hTyM5NGALUxOd pBJc=
Додаток	ДОДАТОК 7.pdf	sqlSQ1pIXpwz3hO5UDFw3DpzwrIUoDBJzejpvUGAoVc=
Додаток	ДОДАТОК 8.pdf	fY5eqpGG/9v/XqXMEix3oBKt7mS81folSWIIGmWl oA=
Додаток	ДОДАТОК 9.pdf	

		99oxzfc83jVBsLhGWlBXTpm+JoClZV/rZ+iMXqci83 o=
Додаток	<i>ДОДАТОК 10.pdf</i>	x91VslJ1w+FmOy2K/E/EctKYFfmdRi3s/a8fBSweYZ Y=

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Кайдановська Олена Олександрівна

Члени експертної групи

Пасічник Оксана Степанівна

Гавадзин Мар'яна Михайлівна